

TVO: Gelezen 14/3/2025

Ministerie van Financiën

**HEDEN I.V.M. VERZENDING NAAR AMBTELIJKE VIJFHOEK
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken tweede vijfhoek besluit

Datum

13 maart 2025

Notanummer

2025-0000078483

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 18 maart is de tweede ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 25 maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Akkoord.

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - U heeft eerder beiden akkoord gegeven voor het agenderen van deze maatregel in de politieke vijfhoek van 11 maart. Hierbij ontvangt u dit voorstel opnieuw. Stas HT is akkoord met het voorstel.
 - Ten opzichte van de versie die voorlag in de ambtelijke vijfhoek van 4 maart zijn de opmerkingen hieruit verwerkt (o.a. toevoegen inkomenseffecten) en is de budgettaire reeks aangepast zodat de dekking budgettair (cumulatief) sluit over de periode 2026 t/m 2030.
 - De zorgtoeslag maakt deel uit van het inkomstenkader, het kindgebonden budget niet. Doordat het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag meer oplevert dan binnen het kindgebonden budget, is sprake van een schuif van de inkomstenkant naar de uitgavenkant. Dit past binnen de begrotingsregels, omdat dit een maatregel betreft binnen het koopkrachtdomein (waar zowel naar inkomsten- als uitgavenkant kan worden gekeken). Hiervoor dienen de kaders te worden gecorrigeerd.

- o Gesaldeerd met de dekking is sprake van een structurele intensivering in de WKB met € 50 miljoen p/j en een besparing op de zorgtoeslag van € 52 miljoen p/j.
 - o Hierbij nog een aantal budgettaire opmerkingen vanuit de IRF:
 - Dit betekent een intensivering van structureel 93 mln. euro op de begroting van SZW voor het de wet kindgebondenbudget (WKB) en intensivering van 18 mln. euro voor de lastenkant waar de zorgtoeslag onder valt. SZW heeft deze beleidswens niet opgenomen in haar beleidsbrief en dit is geen onderdeel van het begrotingsbilateraal van 20 maart. In de politieke vijfhoek van 25 maart is het belangrijk om deze intensivering voor SZW integraal te wegen met de overige uitgavenproblematiek van SZW.
 - De maatregel kent een bijvangst en bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.
 - In het dekkingsvoorstel fluctueert nu de vermogensgrens door de jaren heen, om te zorgen dat het voorstel structureel en intertemporeel sluit. Dit verhoogt complexiteit voor de burger. In het kader van vereenvoudiging is het een optie om in één keer de vermogensgrens iets meer te verlagen. Dit levert beperkte overdekking op (12 miljoen euro structureel), welke kan worden ingezet voor rijksbrede problematiek.
-

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

**HEDEN I.V.M. VERZENDING NAAR AMBTELIJKE VIJFHOEK
TER BESLISSING**

Aan de minister 16/3
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken tweede vijfhoek besluit

Datum
13 maart 2025

Notanummer
2025-0000078483

Bijlagen
geen

Het is geen automatisme dat negatief geëvalueerde regelingen worden stopgezet. Zou deze daarom niet open willen voorleggen, mede gelet op politieke afspraken uit de formele rond aantal van deze belastingen. Dit punt al meerdere keren aangegeven. ↳ snap wel dat het formeel besluit vergt. ↳ Dus graag voorstel op dit punt.

Aanleiding

Aankomende dinsdag 18 maart is de tweede ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 25 maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - U heeft eerder beiden akkoord gegeven voor het agenderen van deze maatregel in de politieke vijfhoek van 11 maart. Hierbij ontvangt u dit voorstel opnieuw. Stas HT is akkoord met het voorstel.
 - Ten opzichte van de versie die voorlag in de ambtelijke vijfhoek van 4 maart zijn de opmerkingen hieruit verwerkt (o.a. toevoegen inkomenseffecten) en is de budgettaire reeks aangepast zodat de dekking budgettair (cumulatief) sluit over de periode 2026 t/m 2030.
 - De zorgtoeslag maakt deel uit van het inkomstenkader, het kindgebonden budget niet. Doordat het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag meer oplevert dan binnen het kindgebonden budget, is sprake van een schuif van de inkomstenkant naar de uitgavenkant. Dit past binnen de begrotingsregels, omdat dit een maatregel betreft binnen het koopkrachtdomein (waar zowel naar inkomsten- als uitgavenkant kan worden gekeken). Hiervoor dienen de kaders te worden gecorrigeerd.

- o Gesaldeerd met de dekking is sprake van een structurele intensivering in de WKB met € 50 miljoen p/j en een besparing op de zorgtoeslag van € 52 miljoen p/j.
- o Hierbij nog een aantal budgettaire opmerkingen vanuit de IRF:
 - Dit betekent een intensivering van structureel 93 mln. euro op de begroting van SZW voor het de wet kindgebondenbudget (WKB) en intensivering van 18 mln. euro voor de lastenkant waar de zorgtoeslag onder valt. SZW heeft deze beleidswens niet opgenomen in haar beleidsbrief en dit is geen onderdeel van het begrotingsbilateraal van 20 maart. In de politieke vijfhoek van 25 maart is het belangrijk om deze intensivering voor SZW integraal te wegen met de overige uitgavenproblematiek van SZW.
 - De maatregel kent een bijvangst en bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.
 - In het dekkingsvoorstel fluctueert nu de vermogensgrens door de jaren heen, om te zorgen dat het voorstel structureel en intertemporeel sluit. Dit verhoogt complexiteit voor de burger. In het kader van vereenvoudiging is het een optie om in één keer de vermogensgrens iets meer te verlagen. Dit levert beperkte overdekking op (12 miljoen euro structureel), welke kan worden ingezet voor rijksbrede problematiek.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
 Niet van toepassing.

Memo vijfhoek vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen

Voorstel

- Vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027 waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.

Toelichting

- Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen, waardoor duizenden mensen onterecht hoge bedragen aan toeslagen mislopen of met hoge terugvorderingen worden geconfronteerd. Dit leidt geregeld tot betalingsproblemen voor burgers, die dit vaak tevergeefs proberen te herstellen via bezwaren, beroepen, of verzoeken tot het toepassen van de hardheidsclausule.
- De hier voorliggende maatregel 'afschaffen criterium samengestelde gezinnen' lost een groot deel van deze problematiek op. De maatregel is met de opdrachtgevende toeslagdepartementen SZW, VWS en VRO uitgewerkt om de maatregel in deze besluitvormingsronde in te brengen. Dit behelst het afschaffen van de regel dat mensen toeslagpartner worden als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Hierdoor ontstaan nu veel onterechte partnerschappen. Denk hierbij aan mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Zij lopen door het toeslagpartnerschap al snel duizenden euro's aan ondersteuning onterecht mis. Door de maatregel worden mensen alleen nog partner als zij hier zelf voor kiezen. Met de maatregel worden ruim 10.000 toeslaggerechtigden geholpen.
- De maatregel bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.

Afschaffen criterium samengestelde gezinnen per 2027

- Mensen worden in de regel toeslagpartner als zij een keuze maken waaruit de intentie blijkt om als partner gezien te worden. Zo kan een toeslagpartnerschap ontstaan als mensen een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan, een samenlevingscontract afsluiten, samen een kind krijgen, een kind van de ander erkennen, samen een huis kopen of samen een pensioenregeling aangaan (artikel 3, AWIR).
- Op dit principe is één uitzondering, waar de overheid 'bepaalt' dat mensen toeslagpartner worden ook als de genoemde intentie niet evident is: mensen worden sinds 2013 ook toeslagpartner als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Als het kind daarna verhuist, of meerderjarig wordt, blijft het toeslagpartnerschap in stand zolang de volwassenen samen blijven wonen. Dit criterium is in de wet opgenomen om te voorkomen dat zogeheten 'samengestelde gezinnen' gunstiger worden behandeld dan 'traditionele gezinnen'.
- In de huidige praktijk blijkt dat veel mensen die als samengesteld gezin worden aangemerkt geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Op basis van een analyse van Dienst Toeslagen blijkt dat naar schatting iets meer dan de helft van de toeslagpartners op basis van het criterium voor samengestelde gezinnen geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Zij zijn toeslagpartners tegen wil en dank.
 - Voorbeelden hiervan zijn een broer en zus die samenwonen, andere familieleden die samenwonen om mantelzorg te verlenen, mensen die samenwonen omdat zij geen eigen woning kunnen betalen, of mensen die iemand in huis nemen die geen woning kan vinden.
 - Zij lopen in de huidige situatie onterecht hoge bedragen aan toeslagen mis. Het gaat hierbij om bedragen tot circa € 5.000 p/j aan kindgebonden budget en circa € 1.000 p/j aan zorgtoeslag. Met deze maatregel krijgen burgers deze ondersteuning wel. Bij een voorbeeldsituatie waarin een alleenstaande ouder met twee kinderen en een

bijstandsuitkering een 19-jarig neefje zonder inkomen in huis neemt, is het inkomenseffect van de maatregel +13,9% in 2030.

- Deze groep is naar verwachting groter dan bij de introductie van het criterium voor samengestelde gezinnen was beoogd. Dit heeft te maken met de toegenomen woningnood, waardoor mensen eerder samenwonen met iemand waar ze geen relatie mee hebben. Daarnaast is de samenleving verder vergrijsd, waardoor meer mantelzorg verleend wordt.
- Dit criterium maakt woningdelen (bijvoorbeeld voor mantelzorg) minder aantrekkelijk. Dit is moeilijk uitlegbaar, omdat de regering woningdelen en mantelzorgen juist stimuleert. Hierover komen regelmatig signalen binnen. Mensen menen dat ze gestraft worden voor het maken van een door de overheid gestimuleerde keuze.
- In andere trajecten waar wordt nagedacht over harmoniseren van partnerbegrippen (programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen, VIM), wordt expliciet niet gekozen voor het introduceren van een criterium voor samengestelde gezinnen. VIM raadt aan om in de sociale zekerheid aan te sluiten bij de partnerschapsdefinitie in de toeslagen, maar zonder het criterium samengestelde gezinnen. Het afschaffen van het criterium voor samengestelde gezinnen kan hiermee dienen als mogelijke opmaat naar een domeinoverstijgende vereenvoudiging.
- De kosten van de maatregel bedragen € 111 miljoen structureel. Het voorstel is hiervoor dekking te vinden door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te verlagen met circa € 28.750, tot circa € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners) in de periode 2027 t/m 2029. Met deze aanpassing is structureel sprake van overdekking, daarom bestaat er vanaf 2030 bestaat binnen deze maatregel ruimte om de vermogensgrens met circa € 1.500 extra te indexeren, hierdoor ligt deze dan circa € 27.250 lager zonder de maatregel (in prijzen '24).
- De verlaging van de vermogensgrenzen raakt naar verwachting ongeveer 50.000 huishoudens (0,6% van het totaal aantal huishoudens, dit zijn voornamelijk gepensioneerden). Deze huishoudens hebben vanaf de verlaging geen recht meer op de betreffende toeslag. Dit leidt niet per definitie tot terugvorderingen, als het voorschot tijdig wordt gestopt; Dienst Toeslagen kan hiertoe zelf maatregelen nemen om burgers hierop te attenderen of historische vermogensgegevens in de aanvraag overnemen, waardoor geen voorschot wordt uitgekeerd.
- Het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen voor de kleine groep huishoudens waarbij een effect optreedt, bedraagt -4,4% in 2030. Voor *alle* huishoudens is het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen 0,0% in 2030.

Budgettaire effecten maatregelen (x € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030/ struc.	Cum. 2026 t/m 2030	Lasten /uitgaven
Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen*	10,1	109,8	110,7	110,8	110,8	452,2	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	7,6	91,8	93,1	93,2	93,2	378,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	1,5	18,0	18,0	18,0	18,0	73,5	Lasten
Wv. Uitvoeringskosten	1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	Uitgaven
<i>Budgettaire Dekking</i>							
Verlagen vermogensgrens WKB en ZT met ca. € 28.750 **	8,1	98,0	107,5	126,2	112,6	452,4	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	3,0	35,6	38,0	52,4	43,0	171,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	5,2	62,4	69,5	73,8	69,6	280,5	Lasten
Saldo ('+' = overschot, '-' = tekort)	-2,0	-11,8	-3,3	15,4	1,9	0,2	Beiden

* Afhankelijk van ingangsdatum stelselherziening KOT. In deze tabel is van invoering daarvan per 2027 uitgegaan. Omdat deze maatregel eveneens ingangsdatum 2027 heeft, zijn er geen extra kosten KOT.

** De vermogensgrenzen van WKB en ZT zijn geharmoniseerd. In het kader van de eenvoud en uitlegbaarheid van het stelsel worden deze grenzen met een gelijk bedrag verlaagd. Verlaging met circa € 28.750 in periode 2027-2029, daarna circa € 27.250.

Akkoord
21-3'28

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Datum
20 maart 2025

Notanummer
2025-0000084350

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Akkoord

21-3'28

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - Van het bespreekpunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie

Nvt

Politiek/bestuurlijke context

Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TO: Gelezen 21/3/2025

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Datum
20 maart 2025

Notanummer
2025-0000084350

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Alkoud.

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - Van het besprekspunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie

Nvt

Politiek/bestuurlijke context

Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan

de minister 21/3

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Datum

20 maart 2025

Notanummer

2025-0000084350

Bijlagen

geen

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - o Van het bespreekpunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - o Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - o De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie
Nvt

Politiek/bestuurlijke context
Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

6. Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de overdrachtsbelasting:

- Verkoop onder voorwaarden
- Taakoverdracht
- Wijkontwikkelingsmaatschappij
- Wooninvesteringsfonds

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

Taakoverdracht

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Deels. Niet alle overdrachten die bijdragen aan het algemeen nut zoals gedefinieerd in de Nationale Prestatie Afspraken tussen het Rijk, woningcorporaties en gemeenten kunnen aanspraak maken op de vrijstelling.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend.

Wijkontwikkelingsmaatschappij

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend maar verwaarloosbaar door gebrek aan toepassing van de vrijstelling.

Wooninvesteringsfonds

Onderbouwing overheidsingrijpen: Nee, niet meer actueel.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Niet te bepalen.

Budgettair belang: Verwaarloosbaar door geen toepassing van de vrijstelling.

Aanbeveling uit de evaluatie:

De aanbevelingen zijn om de verkoop onder voorwaarden vrijstelling te behouden, de vrijstelling voor taakoverdracht verder te onderzoeken, de wijkontwikkelingsmaatschappij vrijstelling om te vormen naar een subsidie en de wooninvesteringsfonds vrijstelling af te schaffen.

7. BTW vrijstellingen

De evaluatie behandelt meerdere vrijstellingen binnen de btw, namelijk:

- Diensten van lijkbezorgers
- Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
- Voordrachten en dergelijke werkzaamheden
- Grenzen van de door de EU verplichte fondswervingsvrijstelling

De onderzoekers hebben gekeken naar onder meer de doeltreffend- en doelmatigheid van de verschillende vrijstellingen. De doelstellingen verschillen per vrijstelling maar komen veelal neer op het beter betaalbaar maken van de diensten of het verminderen van administratieve lasten. De voorlopige conclusies volgen hieronder.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn gemiddeld tot hoog voor de vrijstelling voor de diensten van lijkbezorgers, schrijvers en journalisten. De doeltreffend- en doelmatigheid zijn ook hoog voor de omzetgrenzen bij de vrijstelling voor fondswervende activiteiten. Er zijn wel een paar aandachtspunten:

- Schrijvers en journalisten leveren zowel aan btw-plichtige afnemers als aan consumenten, alleen voor die laatste groep levert de vrijstelling een financieel voordeel op.
- Lijkbezorgers en journalisten voeren vaak een mix aan belaste en vrijgestelde prestaties uit, waardoor een vrijstelling niet altijd leidt tot een administratieve lastenvermindering.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn laag voor de vrijstelling voor de diensten van journalistieke cartoonisten en componisten en voor voordrachten en dergelijke werkzaamheden. Cartoonisten maken zeer beperkt gebruik van de vrijstelling, waarbij vaak als reden wordt opgevoerd dat het leidt tot meer administratieve lasten.

Voor componisten geldt dat zij vaak een mix aan activiteiten hebben, waardoor een vrijstelling mogelijk juist tot een administratieve lastenverzwaring leidt. Daarnaast leveren zij veelal aan btw-plichtige afnemers, waardoor de vrijstelling een zeer beperkte economische impact heeft. Bij de vrijstelling voor voordrachten is het sterke vermoeden dat er niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt, onder meer vanwege onduidelijkheid over wanneer het wel en niet toegepast moet worden.

De voorlopige negatief geëvalueerde fiscale regelingen zijn de volgende:

Journalistiek cartoonisten

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: verwaarloosbaar.

Componisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen opbrengst tot enkele miljoenen euro derving.

Voordrachten en dergelijke werkzaamheden

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor bevordering wetenschap en algemene ontwikkeling.

Doelmatigheid: Laag.

Budgettair belang: waarschijnlijk zeer laag (verwaarloosbaar)

Aanbeveling uit de evaluatie:

De voorlopige aanbeveling is om de vrijstelling voor lijkbezorgers, journalisten en schrijvers te behouden. De onderzoekers doen de aanbeveling om de vrijstelling voor componisten, journalistiek cartoonisten en voordrachten en dergelijke af te schaffen. Voor de omzetgrenzen van de vrijstelling voor fondswervende activiteiten is de aanbeveling om die ongewijzigd te laten.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Lage Vpb-tarief

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Inkomstenbelasting vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Schenk- en erfbelasting eenmalig verhoogde vrijstellingen voor kinderen vrij doel en dure studies

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Assurantiebelasting vrijstelling Brede Weersverzekering

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Afvalstoffenbelasting (zuiveringsslib, asbest en baggerspecie)

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

6. Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de overdrachtsbelasting:

- Verkoop onder voorwaarden
- Taakoverdracht
- Wijkontwikkelingsmaatschappij
- Wooninvesteringsfonds

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

Taakoverdracht

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Deels. Niet alle overdrachten die bijdragen aan het algemeen nut zoals gedefinieerd in de Nationale Prestatie Afspraken tussen het Rijk, woningcorporaties en gemeenten kunnen aanspraak maken op de vrijstelling.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend.

Wijkontwikkelingsmaatschappij

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend maar verwaarloosbaar door gebrek aan toepassing van de vrijstelling.

Wooninvesteringsfonds

Onderbouwing overheidsingrijpen: Nee, niet meer actueel.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Niet te bepalen.

Budgettair belang: Verwaarloosbaar door geen toepassing van de vrijstelling.

Aanbeveling uit de evaluatie:

De aanbevelingen zijn om de verkoop onder voorwaarden vrijstelling te behouden, de vrijstelling voor taakoverdracht verder te onderzoeken, de wijkontwikkelingsmaatschappij vrijstelling om te vormen naar een subsidie en de wooninvesteringsfonds vrijstelling af te schaffen.

7. BTW vrijstellingen

De evaluatie behandelt meerdere vrijstellingen binnen de btw, namelijk:

- Diensten van lijkbezorgers
- Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
- Voordrachten en dergelijke werkzaamheden
- Grenzen van de door de EU verplichte fondswervingsvrijstelling

De onderzoekers hebben gekeken naar onder meer de doeltreffend- en doelmatigheid van de verschillende vrijstellingen. De doelstellingen verschillen per vrijstelling maar komen veelal neer op het beter betaalbaar maken van de diensten of het verminderen van administratieve lasten. De voorlopige conclusies volgen hieronder.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn gemiddeld tot hoog voor de vrijstelling voor de diensten van lijkbezorgers, schrijvers en journalisten. De doeltreffend- en doelmatigheid zijn ook hoog voor de omzetgrenzen bij de vrijstelling voor fondswervende activiteiten. Er zijn wel een paar aandachtspunten:

- Schrijvers en journalisten leveren zowel aan btw-plichtige afnemers als aan consumenten, alleen voor die laatste groep levert de vrijstelling een financieel voordeel op.
- Lijkbezorgers en journalisten voeren vaak een mix aan belaste en vrijgestelde prestaties uit, waardoor een vrijstelling niet altijd leidt tot een administratieve lastenvermindering.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn laag voor de vrijstelling voor de diensten van journalistieke cartoonisten en componisten en voor voordrachten en dergelijke werkzaamheden. Cartoonisten maken zeer beperkt gebruik van de vrijstelling, waarbij vaak als reden wordt opgevoerd dat het leidt tot meer administratieve lasten.

Voor componisten geldt dat zij vaak een mix aan activiteiten hebben, waardoor een vrijstelling mogelijk juist tot een administratieve lastenverzwaring leidt. Daarnaast leveren zij veelal aan btw-plichtige afnemers, waardoor de vrijstelling een zeer beperkte economische impact heeft. Bij de vrijstelling voor voordrachten is het sterke vermoeden dat er niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt, onder meer vanwege onduidelijkheid over wanneer het wel en niet toegepast moet worden.

De voorlopige negatief geëvalueerde fiscale regelingen zijn de volgende:

Journalistiek cartoonisten

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: verwaarloosbaar.

Componisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen opbrengst tot enkele miljoenen euro derving.

Voordrachten en dergelijke werkzaamheden

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor bevordering wetenschap en algemene ontwikkeling.

Doelmatigheid: Laag.

Budgettair belang: waarschijnlijk zeer laag (verwaarloosbaar)

Aanbeveling uit de evaluatie:

De voorlopige aanbeveling is om de vrijstelling voor lijkbezorgers, journalisten en schrijvers te behouden. De onderzoekers doen de aanbeveling om de vrijstelling voor componisten, journalistiek cartoonisten en voordrachten en dergelijke af te schaffen. Voor de omzetgrenzen van de vrijstelling voor fondswervende activiteiten is de aanbeveling om die ongewijzigd te laten.

Memo vijfhoek vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen

Voorstel

- Vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027 waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag tot € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners). Deze grenzen blijven ruim boven de vermogensgrens huurtoeslag (€ 37.395 voor iedere medebewoner).

Toelichting

- Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen, waardoor duizenden mensen onterecht hoge bedragen aan toeslagen mislopen of met hoge terugvorderingen worden geconfronteerd. Dit leidt geregeld tot betalingsproblemen voor burgers, die dit vaak tevergeefs proberen te herstellen via bezwaren, beroepen, of verzoeken tot het toepassen van de hardheidsclausule.
- De hier voorliggende maatregel 'afschaffen criterium samengestelde gezinnen' lost een groot deel van deze problematiek op. De maatregel is met de opdrachtgevende toeslagdepartementen SZW, VWS en VRO uitgewerkt om de maatregel in deze besluitvormingsronde in te brengen. Dit behelst het afschaffen van de regel dat mensen toeslagpartner worden als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Hierdoor ontstaan nu veel onterechte partnerschappen. Denk hierbij aan mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Zij lopen door het toeslagpartnerschap al snel duizenden euro's aan ondersteuning onterecht mis. Door de maatregel worden mensen alleen nog partner als zij hier zelf voor kiezen. Met de maatregel worden ruim 10.000 toeslaggerechtigden die in deze problematische situatie verkeren geholpen.
- De maatregel bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de volledige problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.

Afschaffen criterium samengestelde gezinnen per 2027

- Mensen worden in de regel toeslagpartner als zij een keuze maken waaruit de intentie blijkt om als partner gezien te worden. Zo kan een toeslagpartnerschap ontstaan als mensen een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan, een samenlevingscontract afsluiten, samen een kind krijgen, een kind van de ander erkennen, samen een huis kopen of samen een pensioenregeling aangaan (artikel 3, AWIR).
- Op dit principe is één uitzondering, waar de overheid 'bepaalt' dat mensen toeslagpartner worden ook als de genoemde intentie niet evident is: mensen worden sinds 2013 ook toeslagpartner als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Als het kind daarna verhuist, of meerderjarig wordt, blijft het toeslagpartnerschap in stand zolang de volwassenen samen blijven wonen. Dit criterium is in de wet opgenomen om te voorkomen dat zogeheten 'samengestelde gezinnen' gunstiger worden behandeld dan 'traditionele gezinnen'.
- In de huidige praktijk blijkt dat veel mensen die als samengesteld gezin worden aangemerkt geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Op basis van een analyse van Dienst Toeslagen blijkt dat naar schatting iets meer dan de helft van de toeslagpartners op basis van het criterium voor samengestelde gezinnen geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Zij zijn toeslagpartners tegen wil en dank.
 - Voorbeelden hiervan zijn een broer en zus die samenwonen, andere familieleden die samenwonen om mantelzorg te verlenen, mensen die samenwonen omdat zij geen eigen woning kunnen betalen, of mensen die iemand in huis nemen die geen woning kan vinden.
 - Zij lopen in de huidige situatie onterecht hoge bedragen aan toeslagen mis. Het gaat hierbij om bedragen tot circa € 5.000 p/j aan kindgebonden budget en circa € 1.000 p/j

aan zorgtoeslag. Met deze maatregel krijgen burgers deze ondersteuning wel. Bij een voorbeeldsituatie waarin een alleenstaande ouder met twee kinderen en een bijstandsuitkering een 19-jarig neefje zonder inkomen in huis neemt, is het inkomenseffect van de maatregel +13,9% in 2030.

- Deze groep is naar verwachting groter dan bij de introductie van het criterium voor samengestelde gezinnen was beoogd. Dit heeft te maken met de toegenomen woningnood, waardoor mensen eerder samenwonen met iemand waar ze geen relatie mee hebben. Daarnaast is de samenleving verder vergrijsd, waardoor meer mantelzorg verleend wordt.
- Dit criterium maakt woningdelen (bijvoorbeeld voor mantelzorg) minder aantrekkelijk. Dit is moeilijk uitlegbaar, omdat de regering woningdelen en mantelzorgen juist stimuleert. Hierover komen regelmatig signalen binnen. Mensen menen dat ze gestraft worden voor het maken van een door de overheid gestimuleerde keuze.
- In andere trajecten waar wordt nagedacht over harmoniseren van partnerbegrippen (programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen, VIM), wordt expliciet niet gekozen voor het introduceren van een criterium voor samengestelde gezinnen. VIM raadt aan om in de sociale zekerheid aan te sluiten bij de partnerschapsdefinitie in de toeslagen, maar zonder het criterium samengestelde gezinnen. Het afschaffen van het criterium voor samengestelde gezinnen kan hiermee dienen als mogelijke opmaat naar een domeinoverstijgende vereenvoudiging.
- De kosten van de maatregel bedragen € 111 miljoen structureel. Het voorstel is hiervoor dekking te vinden door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te verlagen met circa € 28.750, tot circa € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners) in de periode 2027 t/m 2029. Met deze aanpassing is structureel sprake van overdekking, daarom bestaat er vanaf 2030 bestaat binnen deze maatregel ruimte om de vermogensgrens met circa € 1.500 extra te indexeren, hierdoor ligt deze dan circa € 27.250 lager zonder de maatregel (in prijzen '24).
- De verlaging van de vermogensgrenzen raakt naar verwachting ongeveer 50.000 huishoudens (0,6% van het totaal aantal huishoudens, dit zijn voornamelijk gepensioneerden) in 2030. Deze huishoudens hebben vanaf de verlaging geen recht meer op de betreffende toeslag. Dit leidt niet per definitie tot terugvorderingen, als het voorschot tijdig wordt gestopt; Dienst Toeslagen kan hiertoe zelf maatregelen nemen om burgers hierop te attenderen of historische vermogensgegevens in de aanvraag overnemen, waardoor geen voorschot wordt uitgekeerd.
- Het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen voor de kleine groep huishoudens waarbij een effect optreedt, bedraagt -4,4% in 2030. Voor *alle* huishoudens is het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen 0,0% in 2030.

Budgettaire effecten maatregelen (x € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030/ struc.	Cum. 2026 t/m 2030	Lasten /uitgaven
Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen*	10,1	109,8	110,7	110,8	110,8	452,2	Beide
Wv. Kindgebonden budget	7,6	91,8	93,1	93,2	93,2	378,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	1,5	18,0	18,0	18,0	18,0	73,5	Lasten
Wv. Uitvoeringskosten	1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	Uitgaven
<i>Budgettaire Dekking</i>							
Verlagen vermogensgrens WKB en ZT <u>met</u> ca. € 28.750 **	8,1	98,0	107,5	126,2	112,6	452,4	Beide
Wv. Kindgebonden budget	3,0	35,6	38,0	52,4	43,0	171,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	5,2	62,4	69,5	73,8	69,6	280,5	Lasten
Saldo ('+' = overschot, '-' = tekort)	-2,0	-11,8	-3,3	15,4	1,9	0,2	Beide

* Afhankelijk van ingangsdatum stelselherziening KOT. In deze tabel is van invoering daarvan per 2027 uitgegaan. Omdat deze maatregel eveneens ingangsdatum 2027 heeft, zijn er geen extra kosten KOT.

** De vermogensgrenzen van WKB en ZT zijn geharmoniseerd. In het kader van de eenvoud en uitlegbaarheid van het stelsel worden deze grenzen met een gelijk bedrag verlaagd. Verlaging met circa € 28.750 in periode 2027-2029, daarna circa € 27.250.

TERSTOND
TER BESLISSING

Aan de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart

Datum

26 maart 2025

Notanummer

2025-0000088124

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende donderdag 27 maart is de derde ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 1 april maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

2re opmerking
pagina 2.

Kernpunten

- Vanuit Financiën wordt één stuk geagendeerd over de inkomstenbesluitvorming
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en het vullen van de stelpost. Daarnaast gaat de nota in op box 3 en alternatieve opties binnen box 3.

Stelpost

- De stelpost is in concept verder ingevuld naar aanleiding van de bespreking in de politieke vijfhoek van 25 maart. De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- De politieke vijfhoek heeft gevraagd om de stelpost in een volgende vijfhoek terug te laten keren en te bezien welke fiscale regelingen onderdeel kunnen worden van de invulling. Daarbij zijn drie regelingen genoemd maar zal in de vijfhoek moeten worden bezien of hier een gemeenschappelijke voorkeur ligt:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- In tabel 1 vindt u een invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet in dit concept nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld (nu voorzien door tcf).

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Schrappen in de politieke gevoeligheid

Er zit nog overdekking in kader beter om deze in te zetten dan placeholder/ tcf.

Box 3

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.
- De vijfhoek wordt gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in tabel 4. Daarbij is vermeld dat varianten die derving tot gevolg hebben, gedekt dienen te worden conform de begrotingsregels.
- Afsgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdsplan tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een voor zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 2: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)						
	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3							
1 Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2 Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 3: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)						
	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3							
Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0

Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0
--	--	-----	-----	--	--	-----	---

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Tabel 4: derving varianten box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenafrek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenafrek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

T.O. Gelezen 26/3/2025

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart

Datum
26 maart 2025

Notanummer
2025-0000088124

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende donderdag 27 maart is de derde ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 1 april maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën wordt één stuk geagendeerd over de inkomstenbesluitvorming
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en het vullen van de stelpost. Daarnaast gaat de nota in op box 3 en alternatieve opties binnen box 3.

Stelpost

- De stelpost is in concept verder ingevuld naar aanleiding van de bespreking in de politieke vijfhoek van 25 maart. De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- De politieke vijfhoek heeft gevraagd om de stelpost in een volgende vijfhoek terug te laten keren en te bezien welke fiscale regelingen onderdeel kunnen worden van de invulling. Daarbij zijn drie regelingen genoemd maar zal in de vijfhoek moeten worden bezien of hier een gemeenschappelijke voorkeur ligt:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- In tabel 1 vindt u een invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet in dit concept nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld (nu voorzien door tcf).

Niet
Akkoord

Graag eerst
afstemmen met
Min KGG en Min EZ,
conform afspraak
in onderaad.

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Eerst afstemmen met
Minister EZ

Box 3

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.
- De vijfhoek wordt gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in tabel 4. Daarbij is vermeld dat varianten die derving tot gevolg hebben, gedekt dienen te worden conform de begrotingsregels.
- Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdsplan tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een voor zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 2: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 3: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0

Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0
--	--	-----	-----	--	--	-----	---

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Tabel 4: derving varianten box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaarderatio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESPREKING

Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 27 maart

Datum
27 maart 2025

Notanummer
2025-0000088123

Bijlagen
geen

Aanleiding

Deze notitie is het bespreekstuk voor de derde ambtelijke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Beslispunt fiscale regelingen: *bent u akkoord om de volgende invulling te betrekken bij de voorjaarsbesluitvorming? Zijn er nog andere regelingen die de ambtelijke vijfhoek wil toevoegen?*

- De invulling van de stelpost fiscale regelingen zal uiteindelijk aan het eind van de besluitvorming nog integraal worden bekeken in het licht van de totale besluitvorming, met name de verdeling van de lasten op arbeid en ondernemers.
- De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- Op basis van de discussie in de politieke vijfhoek van 25 maart worden de volgende drie fiscale regelingen voorgesteld voor concept invulling van de stelpost fiscale relingen:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- Hierbij is opgemerkt dat de impact op bedrijven van deze invulling in het totaal van de voorjaarsbesluitvorming gewogen zal moeten worden.
- De startersaftrek wordt al met € 6 miljoen versoerd. Dat is besloten in de politieke vijfhoek van 11 maart, ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups. Met dit voorstel erbij wordt de regeling dus taakstellend voor € 80 miljoen versoerd en daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.
- In tabel 1 vindt u de nieuwe invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet dan nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld om een concreet dekkend pakket voor te leggen aan de politiek.
- In tabel 2 vindt u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er bewust geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen

voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoeringen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.

- Op basis van de inbreng van VRO is het afschaffen van de teruggaveregeling energiebelasting voor religieuze en non-profitinstellingen geschrapt als optie in tabel 2.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Tabel 2: Groslijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	0	8	8
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	269	269	269	269	269
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	199	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers**	0	0	0	0	943	586
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	4	7	7
Afschaffen landbouwwijziging	0	0	0	0	12	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

* Deze maatregelen hebben dubbeling, de budgettaire opbrengst kan niet opgeteld worden.

** Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Besprekingspunt box 3: Hebben de leden van de vijfhoek een voorkeur voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in de toelichting? Varianten die derving tot gevolg hebben, dienen gedekt te worden conform de begrotingsregels.

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.

- Twee uitspraken van de Hoge Raad hebben geleid tot derving binnen box 3.
Voor de kerst is reeds een dekking afgesproken. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen (hvv). Deze dekking zit in het basispad van het CEP.
- Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdspad tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 3: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 4: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0
	Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Dekkingsopties binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVV) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterkere gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.

- Met bovengenoemde beperkingen kan de derving die ontstaat door het uitstel van de Wet Werkelijk Rendement naar 2028, niet worden gedekt met parameter aanpassingen binnen box 3 (verhogen tarief en verlagen HVV).

Alternatieve opties binnen Wet Tegenbewijs box 3

- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 5 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland).
- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.

Tabel 5: derving varianten box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

Variant 1a – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaf trek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaf trek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaf trek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaf trek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaf trek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.

- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaf trek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaf trek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een af trek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio extra financiële gevolgen hebben.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.

- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1 en 2

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan bijvoorbeeld frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen.. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt. Door deze maatregel worden suikerrijke zuiveldranken als frambozen- en chocolademelk voortaan ook belast.

Belangrijke context is dat het kabinet zich momenteel beraadt op de omzetting van de verbruiksbelasting naar een differentiatie op basis van suikergehalte. Als de opbrengst van deze maatregel wordt ingezet voor de stelpost, kan deze niet meer binnen de verbruiksbelasting worden ingezet.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningtools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat slechts 1/3 van de werkenden aanspraak kan doen op de vrijstelling en de vrijstelling past ook minder goed in de huidige tijd, waarin werkenden worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden schenking een grens van € 32.195.

Uit de evaluatie blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Over schenkingen van ouders aan kinderen wordt namelijk al weinig belasting betaald. Ook blijkt dat de vrijstelling voor een vrij te besteden doel slechts bij een kwart van de schenkingen plaats vond rondom een belangrijke levensgebeurtenis, niet fiscaal gedreven was en het kind niet al over veel vermogen beschikte. Het bedrag in tabel 2 geldt als beide vrijstellingen worden afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt.

In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoerd. In combinatie met de versoering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoeren kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Uit de evaluatie volgt dat het onduidelijk is of er additionele investeringen worden gedaan door de KIA of dat deze investeringen ook zonder de KIA zouden zijn gedaan.

Verder blijkt uit de evaluatie ook dat het onduidelijk is in hoeverre het doel van de aftrek om kleinschalige investeringen te ondersteunen wordt behaald (t.o.v. grote investeringen). In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoerd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-drank zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Deze vrijstelling is vanuit een gezondheidsperspectief niet nodig omdat men de voedingsstoffen in deze dranken ook met het eten van yoghurt of kaas binnen kan krijgen. Ook creëert het een ongelijk speelveld met andere dranken en stimuleert de vrijstelling burgers niet om meer plantaardige eiwitten te eten, die duurzamer zijn dan dierlijke eiwitten.

Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft en dubbelt met het aanpakken van de zuivelconstructie in de verbruiksbelasting. Aan de Tweede Kamer is eerder gecommuniceerd dat de opbrengst van een grondslagverbreding van de verbruiksbelasting (wat met deze maatregel gebeurt) zou worden ingezet om het tarief van de belasting te verlagen. Dat is niet mogelijk als deze opbrengst wordt ingezet voor de stelpost.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek zijn doel van het realiseren van positieve maatschappelijke effecten door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Uit de evaluatie volgt o.a. dat verschillen in de verkoopprijs van bier nauwelijks worden beïnvloed door dit accijnstarief. Productiekosten en de plek waar het bier wordt verkocht (supermarkt of horeca)

hebben een veel groter effect. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Uit de evaluatie blijkt dat het voordeel van de aftrek gering is ten opzichte van de kosten die burgers maken voor het reizen met het OV. Hierdoor leidt de aftrek er waarschijnlijk maar bij weinig burgers toe dat ze meer met OV gaan reizen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Uit de evaluatie blijkt dat de vrijstelling sinds 2001 achterhaald is. De vrijstelling is namelijk ingevoerd om ervoor te zorgen dat er een gelijk fiscaal speelveld is tussen landbouwer-ondernemer met eigen grond en de particulier die landbouwgrond verpachtte.

Sinds 2001 (Wet inkomstenbelasting 2001) is dit echter achterhaald omdat particulieren sindsdien wel belasting betalen over de waardeontwikkeling van landbouwgrond. Verder is de regeling ook zeer complex om uit te voeren voor de Belastingdienst vanwege problemen met afbakenen en benodigde taxaties van gronden. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Het voordeel van deze vrijstelling komt terecht bij burgers met een hoog inkomen, die dus weinig noodzaak hebben voor dit voordeel. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

TERSTOND
TER BESLISSING

Aan de minister 28/3

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 1 april

Datum
28 maart 2025

Notanummer
2025-0000091186

Bijlagen
geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u het bespreekstuk over de inkomstenbesluitvorming voor de politieke vijfhoek van 1 april.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het agenderen van het bespreekstuk.

Kernpunten

- Er zijn twee onderwerpen die worden geagendeerd in het stuk over de inkomstenbesluitvorming.
 - Invulling stelpost fiscale regelingen
 - Box 3
- Ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek zijn de volgende punten gewijzigd.

1) Invulling stelpost fiscale regelingen

- In het bespreekstuk voor de stelpost zijn drie tabellen opgenomen:
 - 1. Een voorlopige invulling: deze is op twee punten gewijzigd ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek dat wij u eerder hebben verzonden; de vrijstelling brede weersverzekering in de assurantiebelaasting is naar aanleiding van opmerkingen van VRO uit deze tabel gehaald; de versobering van de startersaftrek is naar aanleiding van opmerkingen van KGG uit deze tabel gehaald..
 - 2. Er is een tweede tabel toegevoegd, met eventuele aanvullende mogelijkheden voor de invulling van de stelpost. Deze maatregelen zijn door een of meerdere departementen aangedragen, maar er is nog geen overeenstemming. Dit wordt ter overweging voorgelegd in de politieke vijfhoek. Aan deze tweede tabel is de aftrek specifieke zorgkosten toegevoegd; dit is een negatief geëvalueerde regeling die eerder op de groslijst ontbrak. Ook zijn de brede weersverzekering en de startersaftrek hier opgenomen omdat deze uit tabel 1 zijn gehaald.
 - 3. Als derde is de resterende groslijst opgenomen zoals in eerdere stukken.
- Op verzoek van de andere departementen is in de tekst verduidelijkt dat in het HLA de tfc als placeholder is opgenomen voor de stelpost. De tabel zelf spreekt net als het stuk voor de ambtelijke vijfhoek van 'resterende opgave'.

2) *Box 3*

- Het bespreekpunt is opgeknipt in twee losse bespreekpunten.
- Een bespreekpunt over de technische dekking voor het uitstel WWR zoals besloten in het najaar.
- Het andere bespreekpunt heeft betrekking op het verzoek van MVRO om alternatieven uit te werken die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten binnen de tegenbewijsregeling box 3.
- Er is een overzichtstabel toegevoegd en fiches met uitgebreide toelichting op de alternatieven wordt aan de politieke vijfhoek meegestuurd. Deze fiches zijn ook gemaakt voor de Tweede Kamer, naar aanleiding van een toezegging in een recent Commissiedebat om deze varianten met de Kamer te delen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TUD: Gelezen 28/3/2025

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 1 april

Datum

28 maart 2025

Notanummer

2025-0000091186

Bijlagen

geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u het bespreekstuk over de inkomstenbesluitvorming voor de politieke vijfhoek van 1 april.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het agenderen van het bespreekstuk.

Afkeerd.

Kernpunten

- Er zijn twee onderwerpen die worden geagendeerd in het stuk over de inkomstenbesluitvorming.
 - Invulling stelpost fiscale regelingen
 - Box 3
- Ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek zijn de volgende punten gewijzigd.
 - Invulling stelpost fiscale regelingen*
 - In het bespreekstuk voor de stelpost zijn drie tabellen opgenomen:
 - 1. Een voorlopige invulling: deze is op twee punten gewijzigd ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek dat wij u eerder hebben verzonden; de vrijstelling brede weersverzekering in de assurantiebelaasting is naar aanleiding van opmerkingen van VRO uit deze tabel gehaald; de versobering van de startersaftrek is naar aanleiding van opmerkingen van KGG uit deze tabel gehaald..
 - 2. Er is een tweede tabel toegevoegd, met eventuele aanvullende mogelijkheden voor de invulling van de stelpost. Deze maatregelen zijn door een of meerdere departementen aangedragen, maar er is nog geen overeenstemming. Dit wordt ter overweging voorgelegd in de politieke vijfhoek. Aan deze tweede tabel is de aftrek specifieke zorgkosten toegevoegd; dit is een negatief geëvalueerde regeling die eerder op de groslijst ontbrak. Ook zijn de brede weersverzekering en de startersaftrek hier opgenomen omdat deze uit tabel 1 zijn gehaald.
 - 3. Als derde is de resterende groslijst opgenomen zoals in eerdere stukken.
 - Op verzoek van de andere departementen is in de tekst verduidelijkt dat in het HLA de tfc als placeholder is opgenomen voor de stelpost. De tabel zelf spreekt net als het stuk voor de ambtelijke vijfhoek van 'resterende opgave'.

2) *Box 3*

- Het bespreekpunt is opgeknipt in twee losse bespreekpunten.
- Een bespreekpunt over de technische dekking voor het uitstel WWR zoals besloten in het najaar.
- Het andere bespreekpunt heeft betrekking op het verzoek van MVRO om alternatieven uit te werken die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten binnen de tegenbewijsregeling box 3.
- Er is een overzichtstabel toegevoegd en fiches met uitgebreide toelichting op de alternatieven wordt aan de politieke vijfhoek meegestuurd. Deze fiches zijn ook gemaakt voor de Tweede Kamer, naar aanleiding van een toezegging in een recent Commissiedebat om deze varianten met de Kamer te delen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de minister

8/4

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale
aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

Alternatieven btw cultuur

Datum
28 maart 2025

Notanummer
2025-0000091376

Bijlagen

Aanleiding

U (Stas) heeft toegezegd om de Kamer – conform de motie Van Dijk c.s. – vóór 1 juni nader te informeren over de oplossingen binnen en buiten de btw waardoor de voorgestelde verhoging van btw op cultuur, media en sport naar 21% kan worden teruggedraaid. Deze nota schetst voor u beiden (MIN en Stas) alternatieven om eventueel mee te nemen in de voorjaarsbesluitvorming.

Kernpunten

Alternatief 1: generieke tariefsaanpassingen in de btw (1a, 1b en 1c)

- Dit betreft structurele aanpassingen van het algemene en/of het verlaagde btw-tarief. Op die manier wordt de dekkingsopgave van €1.326 mln. binnen de bestaande btw-structuur gevonden.
- **In alternatief 1a** gaat het verlaagde btw-tarief per 1 januari 2026 van 9% naar 10,1%.

Alternatief 1a	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhogen verlaagd tarief naar 10,1%	1456	1456	1456	1456	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	130	130	130	130	2026

- **In alternatief 1b** gaat het verlaagde btw-tarief per 1 januari 2026 van 9% naar 9,5% en het algemene tarief van 21% naar 21,2%. Beide tarieven worden dus verhoogd.

Alternatief 1b	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhogen verlaagd tarief naar 9,5%	718	718	718	718	2026
Verhogen algemeen tarief naar 21,2%	662	662	662	662	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	54	54	54	54	2026

- **In alternatief 1c** gaat per 1 januari 2026 het verlaagde btw-tarief van 9% naar 7,9% en gaat het algemene btw-tarief gelijktijdig van 21% naar 21,8%. Het verlaagde tarief wordt dus lager en het algemene tarief hoger.

Alternatief 1c	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verlagen verlaagd tarief naar 7,9%	-1456	-1456	-1456	-1456	2026
Verhogen algemeen tarief naar 21,8%	2873	2873	2873	2873	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	91	91	91	91	2026

- Structureel is er bij deze alternatieven vanaf 2026 een overdekking van ca. € 130 (alternatief 1a), € 54 mln. (alternatief 1b) respectievelijk € 91 mln. (alternatief 1c) per jaar die eventueel gebruikt kan worden voor flankerend beleid. Voor aanvullend flankerend beleid zal hier apart dekking voor moeten worden gevonden.
- Alle drie deze alternatieven kunnen ook als tijdelijke maatregel worden gebruikt om de dekkingsopgave tot het moment van invoering van een middentarief in te vullen (zie alternatief 2 hierna).

Alternatief 2: Introductie van een extra btw-tarief (middentarief)

- In het huidige verouderde OB-systeem kunnen maximaal drie tarieven gebruikt worden (nu 0%, 9% en 21%).
- In het nieuw te implementeren OB-systeem kunnen nieuwe, extra btw-tarieven worden toegevoegd. Dit is naar huidig inzicht per 1 januari 2028 mogelijk.
- De contractondertekening met de leverancier van het nieuwe OB-systeem heeft op 20 maart 2025 plaatsgevonden. Uiterlijk eind juni 2025 zal de gezamenlijke detailplanning bekend worden.
- De Belastingdienst richt zich erop om het deel van het systeem waarin de Nederlandse BTW wordt verwerkt voor eind 2027 getest en werkend opgeleverd te hebben.
- Alternatief 2 werkt als volgt: per 1 januari 2028 wordt een nieuw middentarief van 15% geïntroduceerd. Daaronder komen alle goederen en diensten te vallen die nu onder het bestaande verlaagde tarief van 9% vallen met uitzondering van voedingsmiddelen & genees- en hulpmiddelen.
- De complexiteit van het fiscale stelsel zal hierdoor toenemen, dit geldt in de uitvoering voor zowel ondernemers als de Belastingdienst.
- Om de dekkingsopgave in 2026 en 2027 in te vullen, wordt het algemene btw-tarief per 1 januari 2026 tijdelijk¹ verhoogd van 21% naar 21,8%.
- Tegelijkertijd gaat per 1 januari 2026 het verlaagde btw-tarief van 9% naar 7,9%. Dat is structureel voor voedingsmiddelen & genees- en hulpmiddelen en - net als bij voorgenoemde verhoging - ook tijdelijk voor de overige goederen/diensten die onder het verlaagde tarief vallen².
- Vervolgens gaat per 1 januari 2028 - op voorwaarde dat het nieuwe OB-systeem is geïmplementeerd - het btw-tarief op die overige goederen en diensten van 7,9% naar 15% door de introductie van het middentarief.
- Op deze manier wordt de dekkingsopgave van €1.326 mln. ingevuld waarbij er geen belasting van het saldo is en in de kabinetsperiode cumulatief €340 overdekking ontstaat.

¹ Twee jaar indien implementatie van het OB-systeem gereed is op 1 januari 2028.

² Restaurantdiensten, leidingwater, dierengeneesmiddelen, boeken/kranten/tijdschriften, kunst-/verzamelvoorwerpen/antiek, sierteeltproducten, sportbeoefening/baden, cultuur, arbeidsintensieve diensten, kamperen en personenvervoer.

Alternatief 2	2026	2027	2028	2029	struc	struc in	cumulatief kabinets- periode
Verlaging verlaagd tarief voeding & genees 9% naar 7,9%	-1012	-1012	-1012	-1012	-1012	2026	
Verlaging overig verlaagd tarief 9% naar 7,9%	-444	-444				2028	
Verhoging algemeen tarief 21% naar 21,8%	2873	2873				2028	
Introductie midentarief 15%			2496	2496	2496	2028	
dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	-1326	2026	
Totaal	91	91	158	158	158	2028	340

- In 2026 en 2027 is er incidenteel € 91 miljoen overdekking per jaar. Vanaf 2028 is een structurele overdekking voorzien van € 158 mln. per jaar.
- Overdekking kan eventueel worden gebruikt voor flankerend beleid. Voor aanvullend flankerend beleid zal apart dekking gevonden moeten worden.
- De dekkingsopgave in 2026 en 2027 kan ook worden ingevuld door een tijdelijke variant van de maatregel uit alternatief 1, 3 of 4. Dat zou betekenen: tijdelijk btw-tarieven verhogen of een tijdelijke maatregel buiten de btw.
- Mocht blijken dat realisatie van het nieuwe OB-systeem per 1 januari 2028 niet mogelijk is, dan kunnen tijdelijke maatregelen in de btw verlengd worden tot het moment dat de invoering van het midentarief wel mogelijk is. Alternatieven 1a, 1b en 1c kunnen per kwartaal ingevoerd worden.

Alternatieven 3 en 4: maatregelen buiten de btw

- Deze alternatieven betreffen het dekken via een evenredige lastenverzwaring buiten de btw. Het afschaffen van het verlaagde btw-tarief op cultuur, media en sport maakte het mede mogelijk om een lastenverlichting in het Belastingplan 2025 te bewerkstelligen. Onderdeel van de lastenverlichting was de introductie van een extra schijf in de inkomstenbelasting (IB).
- Het terugdraaien van de btw-verhoging kan bijvoorbeeld gedekt worden met een evenredige lastenverzwaring in de IB door de tarieven van de eerste en tweede schijf te verhogen met 0,28%-punt per 1 januari 2026 wat leidt tot een budgettaire opbrengst van € 1358 mln. (alternatief 3).
- Een andere mogelijkheid is bijvoorbeeld alternatief 4: het generiek beleidsmatig verlagen van alle parameters in de IB door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor. Daarmee wordt € 1333 mln. opgehaald.
- Er zijn uiteraard ook andere dekkingsbronnen binnen en buiten dit domein (arbeid) denkbaar als alternatieve dekking.
- Beide alternatieven kunnen ook als tijdelijke maatregel worden gebruikt om de dekkingsopgave tot het moment van invoering van een midentarief in te vullen.

Alternatief 3	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhoging TES en TTS met 0,28%-punt	1358	1358	1358	1358	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026

Totaal	32	32	32	32	2026
---------------	----	----	----	----	------

Alternatief 4	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Voor 41,3% toepassen van de tabelcorrectiefactor in de IB	1333	1333	1333	1333	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	7	7	7	7	2026

Toelichting

Het huidige OB-systeem

- Binnen het huidige OB-systeem kan nog eenmalig een tariefcombinatie gewijzigd worden, daarna is dit, in het huidige systeem, pas weer mogelijk in 2029. Als het nieuwe OB-systeem is geïmplementeerd vervalt deze beperking; uiterlijk eind juni 2025 zal deze planning bekend worden.
- Een tariefcombinatie is de aanpassing van het bestaande verlaagde btw tarief, het algemene btw-tarief, of beide tegelijkertijd.
- Dit betekent dat de Belastingdienst na de voorgestelde wijzigingen in het huidige OB-systeem geen tariefcombinaties meer kan verwerken.
- Dit maakt het dus in beginsel wel mogelijk om per 1 januari 2026 zowel het verlaagde als het algemene btw-tarief te verhogen of verlagen, mits dit tegelijk gebeurt.
- Aan een tariefsaanpassing in het huidige OB-systeem per januari 2026 zitten wel nadelen. Die worden in de toelichting op alternatief 1 nader uitgewerkt.
- Een verhoging van het algemene btw-tarief (alternatief 1b, 1c & 2) is niet in lijn met de aangenomen motie Faddegon c.s.³ die de regering juist verzoekt het algemene btw-tarief niet te verhogen.

Alternatieven 1a, 1b & 1c – Structureel aanpassen bestaande btw-tarieven

- Zoals aangegeven is het mogelijk om de bestaande btw-tarieven tot 2029 nog slechts één keer aan te passen in het huidige OB-systeem.
- Als alternatief 1 meeloopt in het (pakket) Belastingplan 2026 geeft het zowel de Belastingdienst als ondernemers weinig tijd zich voor te bereiden.
- Omdat de Eerste Kamer in december 2025 stemt over dit wetgevingspakket, worden beide gedwongen om op basis van niet-aangenomen wetgeving te beginnen met (bewerkelijke en kostbare) systeem- /administratie aanpassingen. De Belastingdienst heeft drie maanden voorbereidingstijd nodig. Het bedrijfsleven heeft waarschijnlijk langer nodig.
- Als alternatief 1 per speedwet op een eerder moment aangenomen kan worden dan via het Belastingplanproces, vervalt deze problematiek deels. Daarbij geldt: hoe eerder hoe beter.
- De haalbaarheid hiervan zal echter in grote mate afhankelijk zijn van de snelheid en urgentie waarmee het hele wetstraject (advies Raad van State & behandeling door Eerste- en Tweede Kamer) door betrokkenen wordt behandeld. Dit ligt dus goeddeels buiten eigen invloed.
- Alternatieven 1a, 1b en 1c kunnen in beginsel ook later (per kwartaal), zoals per 1 april 2026, worden doorgevoerd, in plaats van per 1 januari 2026. Dat kent echter ook nadelen:

³ Kamerstukken II 2024/25, 32 545, nr. 214.

1. De tarieven zullen vanaf die datum meer verhoogd moeten worden voor volledige dekking. Dit kan door dusdanig te verhogen dat (A) in 2026 de totale benodigde dekking voor dat jaar ontstaat (geen saldobelasting in dat jaar) of (B) door het tarief / de tarieven minder sterk te verhogen en de dekking uit te spreiden over de kabinetsperiode.
2. Een grotere tariefsverhoging leidt tot additionele inflatie. Dit treedt sterker op voor de tariefsverhoging(en) onder (A) dan bij (B) omdat de tariefsverhoging in (A) omvangrijker is.
3. Er ontstaat significante overdekking vanaf 2027 (onder A) of vanaf het einde van de dekkingsperiode (onder B), tenzij de tarieven weer worden verlaagd. Ook hier geldt dat het nieuwe OB-systeem eerst operationeel moet zijn om de verlaging (nieuwe tariefcombinatie) te kunnen doen (voor 2029).
4. Tariefschommelingen leiden tot meer complexiteit en aanvullende uitvoeringslasten bij ondernemers en de Belastingdienst.

Alternatief 2 – Introductie van een extra btw-tarief (midentarief)

Uitvoering en afbakening

- De complexiteit van het fiscale stelsel zal hierdoor toenemen, dit geldt in de uitvoering voor zowel ondernemers als de Belastingdienst.
- Met deze maatregelen gaan restaurantdiensten van het verlaagde tarief van 9% naar het midentarief van 15%, terwijl voedingsmiddelen in het verlaagde btw-tarief blijven.
- Het rapport hierover dat op 18 februari jl. is (mee)gestuurd aan de Tweede Kamer geeft het volgende aan: *Het afschaffen van het verlaagde tarief voor restaurantdiensten leidt tot een doelmatiger belastingstelsel. Daar staat tegenover dat dit het belastingstelsel voor zowel ondernemers als Belastingdienst minder eenvoudig maakt. Een verschillend tarief voor leveringen van voedingsmiddelen en restaurantdiensten zou tot meer complexiteit leiden.*
- Dit onderscheid zal leiden tot discussies over de afbakening tussen voedingsmiddelen en restaurantdiensten, complex toezicht en (daarmee) tot een hogere uitvoeringslast voor de Belastingdienst.
- Ook de bestaande complexiteit en uitvoeringslast – zoals blijkt uit het handboek btw - bij de afbakening tussen leveringen en diensten die vallen onder het midentarief en het algemene tarief blijven bestaan.

Flankerend beleid

- Bij deze maatregel wordt de btw verhoogd voor de meeste categorieën die momenteel in het verlaagd tarief zitten.
- Bij de voorgestelde verhoging van de btw op boeken had het kabinet besloten te voorzien in compensatie voor scholen omdat de btw-verhoging tot extra kosten zou leiden bij de inkoop van schoolboeken. Het bedrag dat voor deze compensatie was gereserveerd (toen € 60 mln.) is ingezet bij de onderhandelingen over de onderwijsbegroting.
- Indien opnieuw gevraagd zal worden om compensatie voor schoolboeken (dan naar verwachting circa €30 mln. wegens een verhoging naar 15% i.p.v. 21%), zal hier dekking voor moeten zijn binnen de kabinetsperiode (uitgavenkant).
- Denkbaar is het onderzoeken van ander flankerend beleid. Bijvoorbeeld voor personenvervoer omdat dit alternatief bij volledige doorberekening zal leiden tot 5,5% hogere ticketprijzen voor o.a. trein, bus, tram en metro. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld het studentenreisproduct, medeoverheden

(i.h.k.v. de Wet maatschappelijke ondersteuning), (regionale) vervoerders en doelgroepenvervoer voor scholen. Daartoe kan na de voorjaarsbesluitvorming een beperkte impactanalyse worden gedaan. Eventuele flankerende maatregelen binnen de kabinetsperiode, moeten worden gedekt (uitgavenkant).

- Bij de besluitvorming over een aanpassing van de btw-tarieven is het noodzakelijk om ook de eventuele budgettaire effecten (bv. automatische doorwerking premiegefinancierde zorguitgaven) elders op de Rijksbegroting mee te wegen en hiervoor dekking te vinden.

Middentarief in huidige OB-systeem

- Tevens is gekeken naar een optie waarbij belastingplichtigen btw-aangifte doen tegen een vierde btw-tarief, zonder dat dat vierde tarief in het OB-systeem is opgenomen.
- De btw-aangifte bevat een categorie "Leveringen/diensten belast met overige tarieven behalve 0%". In die categorie zouden belastingplichtigen in theorie de btw kunnen verantwoorden die ze verschuldigd zouden zijn tegen het vierde btw-tarief.
- De uitvoeringslast voor de Belastingdienst, de vergroting van de kans op fouten door ondernemers en de negatieve invloed ervan op de bouw van het nieuwe OB-systeem zijn echter zo groot dat deze optie onuitvoerbaar is.

Communicatie

In dit stadium vindt nog geen proactieve communicatie plaats. Uw (Stas) woordvoerder is aangehaakt.

Politiek-bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Uitgangssituatie

- Een verhoging van het forfait voor overige bezittingen in 2026 en 2027 met 1,78%-punt is als voorlopige invulling voorgesteld om de derving als gevolg van een jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement box 3 naar 2028 te dekken. Met deze dekking wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de groep belastingplichtigen die het meest profiteren van de tegenbewijsregeling, zodat per saldo het effect zo neutraal mogelijk uitpakt. De verhoging van het forfait maakt geen onderdeel uit van het Wetsvoorstel tegenbewijsregeling box 3, maar zal worden opgenomen in het Belastingplan 2026.
- Het rendementsbegrip in box 3 omvat ook huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik van onroerende zaken. Deze elementen zijn momenteel echter niet opgenomen in de berekeningsmethodiek van het forfait voor overige bezittingen (waaronder onroerende zaken). Door deze elementen wel op te nemen in de berekeningsmethodiek, stijgt het forfait voor alle overige bezittingen.

Variant 1 – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Fiscaal-juridisch

- Als voor deze variant wordt gekozen blijft de berekeningsmethodiek van het forfait hetzelfde als nu opgenomen in de wet. Dit is juridisch houdbaar, mits belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het forfait tegenbewijs kunnen leveren. Dit wordt geregeld met het Wetsvoorstel tegenbewijsregeling box 3.

Budgettaire

- Het niet verhogen van het forfait op overige bezittingen heeft een budgettaire beslag van € 1.129 miljoen per jaar voor de jaren 2026 en 2027.
- Het niet verhogen van het forfait grijpt aan bij alle belastingplichtigen met overige bezittingen (zoals aandelen, obligaties en (verhuurd) vastgoed in box 3).

Uitvoering

- Een lager forfait leidt ertoe dat minder tegenbewijzen zullen worden ingediend en zal dus minder capaciteit vergen in de uitvoering. In de uitvoeringstoets bij de Wet tegenbewijsregeling box 3 is geen rekening gehouden met een verhoging van het forfait voor de aangiftes over de belastingjaren 2026 en 2027. In de eerste herijking van de uitvoeringstoets (gepland voor het najaar 2025) zal een eventuele verhoging van het forfait meegenomen kunnen worden.
- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2 – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- In de wet is een onderbouwing van de hoogte van het forfait noodzakelijk. Momenteel is het forfait gebaseerd op langjarige gemiddelde rendementen op onroerende zaken, aandelen en obligaties.
- Met het toevoegen van gemiddelde huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik aan de berekeningsmethode van het forfait wordt het gemiddelde rendement op overige bezittingen

beter benaderd. Daarnaast zorgt dit ervoor dat belastingplichtigen met een hoger werkelijk rendement zo veel mogelijk naar draagkracht worden belast.

- Individuele belastingplichtigen kunnen echter een rendement hebben dat sterk afwijkt van het gemiddelde rendement. In de praktijk is er veel spreiding in het type vermogen en behaalde rendementen. Belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het forfait kunnen daarom tegenbewijs leveren.
- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Budgettaire

- Het beperkt verhogen van het forfait op overige bezittingen met 0,78%-punt leidt tot een budgettaire gat van € 611 mln per jaar voor de jaren 2026 en 2027.
- Het beperkt verhogen van het forfait grijpt aan bij alle box 3-verhuurders en andere belastingplichtigen met overige bezittingen.

Uitvoering

- Een lager forfait leidt ertoe dat minder tegenbewijzen zullen worden ingediend en zal dus minder capaciteit vergen in de uitvoering. Zoals hierboven opgemerkt is een verhoging van het forfait niet meegenomen in de uitvoeringstoets.
- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Uitgangssituatie

- Op dit moment is in de tegenbewijsregeling box 3 geen sprake van kostenaftrek.
- De Hoge Raad heeft aangegeven dat bij het bepalen van het werkelijke rendement voor de tegenbewijsregeling geen rekening moet worden gehouden met kosten, met uitzondering van rente op schulden die in box 3 vallen. De Hoge Raad heeft daarnaast een uitzondering gemaakt voor investeringskosten (verbetering of uitbreiding) die tot waardevermeerdering leiden (dus geen onderhoudskosten). Hier wordt in het wetsvoorstel wel rekening mee gehouden.

Variant 1 – Werkelijke kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027. De hersteloperatie voor eerdere jaren gaat vanaf 1 juli a.s. van start, omdat het kabinet verplicht is op basis van de arresten van de Hoge Raad om zo spoedig mogelijk herstel te bieden.
- We sluiten aan bij de definities voor kostenaftrek zoals opgenomen in het Wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Dit zijn kort gezegd kosten die uitsluitend worden gemaakt voor verwerving, inning en behoud van het rendement in box 3. Gemengde kosten worden uitgesloten, bijvoorbeeld een privé-laptop die ook gebruikt wordt om te internetbankieren.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaftrek is ten gunste van belastingplichtigen.
- Een generieke kostenaftrek voor alle box 3-vermogensbestanddelen is juridisch mogelijk.
- De afbakening voor kostenaftrek kan tot nieuwe discussies leiden. Daar staat tegenover dat discussies over de vraag of sprake is van investeringskosten worden vermeden.

Budgettaire

- Bij de voorgestelde verhoging van het forfait en verlaging van het heffingvrije vermogen, leidt kostenaftrek in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief € 1.135 miljoen.
- Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.
- Ten aanzien van de huurmarkt kan worden opgemerkt dat deze maatregel aangrijpt op box 3 verhuurders en andere belastingplichtigen die in de betreffende jaren daadwerkelijk kosten maken.
- Voor belastingplichtigen met een werkelijk rendement dat ruim boven het forfaitaire rendement ligt zal de mogelijkheid van kostenaftrek niet snel leiden tot een teruggaaf. Een voorbeeld is een belastingplichtige met een woning in box 3 die in het kalenderjaar 15% in waarde is gestegen. Alleen als sprake is van zeer hoge kosten komt het werkelijke rendement onder het forfaitaire rendement uit.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaftrek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Een complicerende factor in de aanpassing van de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is dat de overgang naar een nieuwe software-omgeving ook in deze periode plaatsvindt, waardoor aanpassingen mogelijk twee keer gedaan moeten worden.

- Het opnemen van een werkelijke kostenaftrek in het formulier Opgaaf werkelijk rendement voor de belastingjaren tot en met 2025 is technisch niet meer mogelijk. De reden hiervoor is dat de technische specificaties van het formulier zijn vastgesteld en ook met de externe softwareleveranciers zijn gedeeld op basis waarvan zij hun softwarepakketten kunnen aanpassen. Als dit toch opgenomen moet worden, leidt dit tot significante vertraging van de start van de hersteloperatie van minimaal een jaar. Deze aanpassing leidt ook tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen).
- Op dit moment beschikt de Belastingdienst vrijwel niet over gegevens die voor het vaststellen van het werkelijk rendement relevant zijn en die de werkelijkheid bij de belastingplichtige weergeven. Het toevoegen van een kostenaftrek bemoeilijkt daarmee het toezicht en handhaving door de Belastingdienst waarbij de uitvoering geen contra-informatie beschikbaar heeft om deze gegevens te kunnen verifiëren. Dit heeft tot gevolg dat Belastingdienst in bepaalde situaties onderbouwing voor de kostenaftrek bij de belastingplichtige zal moeten opvragen wat tot een aanzienlijke toename van werkzaamheden zal leiden. Daarnaast zullen discussies met belastingplichtige kunnen ontstaan over de onderbouwing van de aftrekbaarheid van de kosten. Ook heeft de toevoeging van de kostenaftrek tot gevolg dat naar verwachting belastingplichtigen daarom een groter beroep zullen doen op de dienstverlening van de Belastingdienst of een dienstverlener moeten inschakelen. Deze aanvullende werkzaamheden voor de Belastingdienst zijn niet in de uitvoeringstoets over het wetsvoorstel Wet tegenbewijsregeling box 3 opgenomen.

Variant 2 – Forfaitaire kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaftrek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaftrek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.
- Dit percentage is naar schatting een gemiddelde voor de kosten op het geheel aan bezittingen en schulden.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn.
- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaftrek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.
- Een mogelijke onderbouwing van een forfaitaire kostenaftrek is dat dit slechts tijdelijk is tot invoering van de Wet werkelijk rendement box 3 en dat dit eenvoudiger is voor burgers en uitvoering. Dit is echter ook het geval bij de huidige forfaits in box 3. De Hoge Raad vindt dit niet voldoende rechtvaardiging voor het huidige forfaitaire stelsel. Naar verwachting blijft een forfaitaire kostenaftrek met deze onderbouwing dus juridisch kwetsbaar.

Budgettaire

- Bij de voorgestelde verhoging van het forfait en verlaging van het heffingvrije vermogen, leidt forfaitaire kostenaftrek in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief € 941 miljoen.

- Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement box 3 (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaftrek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 1 met een aftrek van werkelijke kosten. Het opnemen van een forfaitaire kostenaftrek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is ook een structuuraanpassing in het ICT-systeem, met hetzelfde beslag op het ICT-portfolio.
- Een forfaitaire kostenaftrek leidt naar verwachting tot een groot aantal bezwaren en procedures van belastingplichtigen die werkelijke kosten willen opgeven. Dit zal de uitvoeringslast vergroten.
Als in de toekomst aanvullend herstel nodig is, zal dit grote impact hebben op de uitvoering.

Variant 3 – Kostenaftrek alleen voor onroerende zaken

Omschrijving

- In deze variant wordt de kostenaftrek (werkelijk of forfaitair) alleen mogelijk gemaakt voor onroerende zaken.

Fiscaal-juridisch

- Er is geen goede onderbouwing voor het enkel mogelijk maken van kostenaftrek voor bepaalde vermogensbestanddelen.
- Op grond van het gelijkheidsbeginsel moeten gelijke gevallen gelijk behandeld worden. Er is geen wezenlijk onderscheid tussen kosten die gemaakt worden ter verwerving, inning en behoud van het rendement uit onroerende zaken en kosten die gemaakt worden ter verwerving, inning en behoud van het rendement uit andere vermogensbestanddelen in box 3 zoals aandelen.
- Naar verwachting is deze variant daarom juridisch onhoudbaar.

Budgettaire

- Kostenaftrek voor alleen onroerende zaken leidt, indien juridisch houdbaar, in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief ongeveer € 400 miljoen. Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement box 3 (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.
- Omdat de inschatting is dat dit juridisch niet houdbaar is, is deze variant niet opgenomen in de overzichtstabel.

Uitvoering

- Voor een kostenaftrek voor de categorie onroerende zaken geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 1 met een aftrek van werkelijke kosten. Het opnemen van een kostenaftrek voor alleen onroerende zaken in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is ook een structuuraanpassing in het ICT-systeem, met hetzelfde beslag op het ICT-portfolio.
- Voor de uitvoering door de Belastingdienst zal de aftrek voor de categorie onroerende zaken naar verwachting leiden tot veel procedures door belastingplichtigen over de onmogelijkheid van een kostenaftrek bij andere vermogensbestanddelen. Daarnaast zullen discussies met belastingplichtigen ontstaan of de kosten betrekking hebben op onroerende zaken of andere vermogensbestanddelen; dit zal leiden tot arbitrage over de toerekening van kosten aan de verschillende vermogensbestanddelen.

Fiche 3 - Actualisering leegwaarderatio per 2026

Omschrijving

Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- Voor box 3 in de Wet IB 2001 en voor de Successiewet 1956 wordt de waarde van (andere dan eigen) woningen in beginsel vastgesteld op basis van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde gaat uit van de waarde in vrij opleverbare staat. Hierbij wordt geen rekening gehouden met het feit dat een verhuurde staat gevolgen kan hebben voor de waarde. Daarom geldt voor bepaalde verhuursituaties, zowel voor de Wet IB 2001 als voor de Successiewet 1956, een afwijkende waarderingsregeling (leegwaarderatio).
- Voor deze afwijkende regeling wordt uitgegaan van een percentage van de WOZ-waarde van de woning dat wordt bepaald aan de hand van de huuropbrengst.
- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- Uit dit onderzoeksrapport blijkt dat de destijds geldende percentages in de leegwaarderatietabel met 28 procentpunten omhoog moesten om ze actueel te maken, met een maximum van 100%. Deze inschatting was gebaseerd op de verhouding tussen verkoopprijs en WOZ-waarde van woningen die tussen 2015 en 2020 in verhuurde staat zijn verkocht.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Het vorige kabinet heeft aangegeven dat het de ontwikkelingen op de woningmarkt in het oog zal blijven houden en als dat nodig blijkt, nader onderzoek te laten doen of en in hoeverre de regeling leegwaarderatio nog actueel is.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio financiële gevolgen hebben (zie hierna onder 'Budgettaire').
- Belastingplichtigen kunnen nu ook al een lagere waarde hanteren dan de waarde berekend aan de hand van de leegwaarderatio wanneer de waarde in het economische verkeer ten minste 10% lager is. Deze regeling kan namelijk volgens de Hoge Raad¹ zowel voor de Wet IB 2001 als voor de Successiewet 1956 tot een resultaat leiden dat de wetgever niet voor ogen kan hebben gehad. Als de volgens de leegwaarderatio berekende waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning, wordt volgens de Hoge Raad niet voldaan aan de doelstelling van de wetgever, te weten een zo goed mogelijke benadering van de waarde in het economische verkeer waarbij rekening wordt gehouden met de verhuurde staat van een woning. Daarom moet in dat geval worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer van de verhuurde woning op de WOZ-waardepeildatum in plaats van uit te gaan van de volgens de leegwaarderatio berekende waarde.
- Overeenkomstig de genoemde arresten van de Hoge Raad wordt van de belastingplichtige verlangd dat hij stelt en in geval van gemotiveerde betwisting door de inspecteur ook aannemelijk maakt dat de volgens de leegwaarderatio vastgestelde waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning in verhuurde staat op de WOZ-waardepeildatum.
- Mocht uit onderzoek blijken dat de leegwaarderatio verlaagd dient te worden, dan zal een aanpassing van de leegwaarderatio direct aangrijpen op de groep box 3-beleggers die actief is op de huurmarkt.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.

¹ Hoge Raad 3 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:812 voor de Wet IB 2001 en Hoge Raad 23 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2135 voor de Successiewet 1956.

- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Budgettaire bijlage box 3

- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen.
- Varianten die zijn uitgewerkt hebben een derving tot gevolg. Deze dienen gedekt te worden conform de begrotingsregels.
- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.
- Bij de stukken vindt u ook een voorlopige sleuteltabel. Deze tabel is op basis van de CEP2025-raming van het CPB.

Dekking binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVV) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.

Tabel 1: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 2: derving door opties in fiches box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

TER BESPREKING

Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

de leden van de Politieke vijfhoek

Persoonsgegevens

nota

Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 1 april

Datum

28 maart 2025

Notanummer

2025-0000091187

Bijlagen

Fiche 1: forfait

Fiche 2: kostenafrek

Fiche 3: LWR

Fiche budgettair overzicht

Aanleiding

Deze notitie is het bespreekstuk voor de derde politieke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Beslispunt fiscale regelingen: *bent u akkoord om de volgende invulling te betrekken bij de voorjaarsbesluitvorming? Zijn er onderdelen in tabel 2 waarvoor draagvlak is om toe te voegen aan de invulling in tabel 1?*

- De invulling van de stelpost fiscale regelingen zal uiteindelijk aan het eind van de besluitvorming nog integraal worden bekeken in het licht van de totale besluitvorming, met name op de impact op bedrijven van deze invulling.
- De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost. In tabel 1 vindt u een voorlopige invulling van de stelpost. Over deze maatregelen is ambtelijke overeenstemming.
- Er is ook een invulling buiten de stelpost opgenomen, namelijk het eenmalig indexeren van de alcoholaccijns. Het gaat om een eenmalige verhoging van 2,6%. Accijns op glas bier en wijn gaan hierdoor met 0,3 cent omhoog. Hiermee blijft de accijns gelijk aan de inflatie.
- In tabel 2 vindt u opties waarmee de stelpost ingevuld kan worden die een of meerdere departementen en bewindspersonen zouden willen betrekken bij de invulling, maar waar niet allen achter staan.
- In tabel 3 vindt u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoberingen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 1: Voorlopige invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Invulling buiten stelpost						
Eenmalig indexeren alcoholaccijns	29	29	29	29	29	29
Nog in te vullen deel van de stelpost	227	154	154	154	154	154
Totaal ingevuld stelpost	32	105	105	105	105	105

Tabel 2: Mogelijkheden voor invulling stelpost fiscale regelingen/constructies aangedragen door departementen

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)*	75	75	75	75	75	75
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken**	0	233	233	233	233	233
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	4	7	7
Afschaffen vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelaasting	7	7	7	7	7	7
Aftrek specifieke zorgkosten. Gehoorapparaten en tandartskosten uitzonderen van aftrek	0	92	92	92	92	92

* De startersaftrek wordt al met € 6 miljoen versoberd. Dat is besloten in de politieke vijfhoek van 11 maart, ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups. Met het voorstel uit tabel 2 erbij wordt de regeling taakstellend voor € 80 miljoen versoberd en daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

** De maatregel Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken vervalt als de maatregel Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken wordt genomen, omdat daarmee de hele vrijstelling vervalt.

Tabel 3: Groslijst overige negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	0	8	8
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	199	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers*	0	0	0	0	943	586
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Afschaffen landbouwwijstelling	0	0	0	0	12	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

*Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Bespreekpunt dekking uitstel WWR box 3: In het najaar is afgesproken dat de dekking voor uitstel van de Wet Werkelijk Rendement box 3 nog een keer terugkeert in de vijfhoek. Hebben de leden van de vijfhoek een voorkeur voor een alternatieve invulling van de dekking binnen box 3?

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 te bespreken. Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- Twee uitspraken van de Hoge Raad hebben geleid tot derving binnen box 3. Voor de kerst is reeds een dekking afgesproken. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen (hvv), zie tabel 4. Deze dekking zit in het basispad van het CEP.

Tabel 4: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Dekkingsopties binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVv) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen zou leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait

zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 6 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn.

- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterkere gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.
- Met bovengenoemde beperkingen kan de derving die ontstaat door het uitstel van de Wet Werkelijk Rendement naar 2028, niet worden gedekt met parameter aanpassingen binnen box 3 (verhogen tarief en verlagen HVV), zie tabel 5.
- Bijgevoegd vindt u een voorlopige sleutel tabel voor alternatieve dekkingsknoppen buiten box 3. De sleutel tabel is gebaseerd op het CEP 2025.

Tabel 5: Sleutels box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3							
Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0
Incidenteel verlagen HHV naar toelagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Bespreekpunt mogelijke aanvullende wensen tegenbewijsregeling box 3:

In gesprek SFIN en MVRO is ook verzocht om een overzicht van varianten die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten in de tegenbewijsregeling. Deze wensen hebben budgettaire, juridische en/of uitvoeringstechnische gevolgen en vereisen dekking. Willen de leden van de vijfhoek deze maatregelen betrekken in de voorjaarsbesluitvorming?

- De volgende wensen zijn uitgewerkt maar vereisen nog dekking:
 1. Niet verhogen forfait of beperkt verhogen forfait
 2. Toevoegen werkelijke of forfaitaire kostenaf trek (al dan niet alleen voor onroerende zaken)
 3. Actualiseren leegwaarderatietabel
- Tabel 6 geeft het overzicht weer van de uitgewerkt opties en daarbij horende juridische, uitvoeringstechnische en budgettaire gevolgen. In de bijlage(s) zijn de maatregelen in detail uitgewerkt. Deze fiches inclusief budgettair overzicht zullen op korte termijn met de Kamer worden gedeeld n.a.v. een toezegging daarover in een recent Commissiedebat.
- De keuze voor deze varianten leidt tot een budgettaire derving. Dit dient gedekt te worden conform de begrotingsregels.
- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een

tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 5 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland).

- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.

Tabel 6: Overzicht varianten box 3

Nr	Maatregel	Juridisch	Uitvoering	Budgettair (€ mln.)			
				'26	'27	'28	Cum
1a	Niet verhogen forfait	Houdbaar	Uitvoerbaar	-1.129	-1.129	0	-2.258
1b	Beperkt verhogen forfait	Houdbaar, maar vergt onderbouwing	Uitvoerbaar	-611	-611	0	-1.222
2a	Toevoegen kostenafrek	Houdbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-562	-573	-1.700	-2.835
2b	Forfaitaire kostenafrek	Juridisch kwetsbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-471	-470	-1.700	-2.641
2c	Kostenafrek onroerende zaken	Onhoudbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-	-	-	-
3	Actualiseren leegwaardratio	Houdbaar	Uitvoerbaar	PM + derving 600 mln. HVP			

Variant 1a – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging

van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaf trek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaf trek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaf trek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaf trek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaf trek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaf trek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaf trek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een aftrek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio extra financiële gevolgen hebben.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1, 2 en 3

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan bijvoorbeeld frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen.. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt. Door deze maatregel worden suikerrijke zuiveldranken als frambozen- en chocolademelk voortaan ook belast.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planning tools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijks voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat slechts 1/3 van de werkenden aanspraak kan doen op de vrijstelling en de vrijstelling past ook minder goed in de huidige tijd, waarin werkenden worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden schenking een grens van € 32.195.

Uit de evaluatie blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Over schenkingen van ouders aan kinderen wordt namelijk al weinig belasting betaald. Ook blijkt dat de vrijstelling voor een vrij te besteden doel slechts bij een kwart van de schenkingen plaats vond rondom een belangrijke levensgebeurtenis, niet fiscaal gedreven was en het kind niet al over veel vermogen beschikte. Het bedrag in tabel 2 geldt als beide vrijstellingen worden afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt.

In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoberd. In combinatie met de versobering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Uit de evaluatie volgt dat het onduidelijk is of er additionele investeringen worden gedaan door de KIA of dat deze investeringen ook zonder de KIA zouden zijn gedaan.

Verder blijkt uit de evaluatie ook dat het onduidelijk is in hoeverre het doel van de aftrek om kleinschalige investeringen te ondersteunen wordt behaald (t.o.v. grote

investeren). In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoberd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaald. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-drankten zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Deze vrijstelling is vanuit een gezondheidsperspectief niet nodig omdat men de voedingsstoffen in deze dranken ook met het eten van yoghurt of kaas binnen kan krijgen. Ook creëert het een ongelijk speelveld met andere dranken en stimuleert de vrijstelling burgers niet om meer plantaardige eiwitten te eten, die duurzamer zijn dan dierlijke eiwitten. Het volledig afschaffen van de vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken levert in totaal vanaf 2027, structureel, 269 miljoen op.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek zijn doel van het realiseren van positieve maatschappelijke effecten door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Uit de evaluatie volgt o.a. dat verschillen in de verkoopprijs van bier nauwelijks worden beïnvloed door dit accijnstarief. Productiekosten en de plek waar het bier wordt verkocht (supermarkt of horeca) hebben een veel groter effect. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Uit de evaluatie blijkt dat het voordeel van de aftrek gering is ten opzichte van de kosten die burgers maken voor het reizen met het OV. Hierdoor leidt de aftrek er waarschijnlijk maar bij weinig burgers toe dat ze meer met OV gaan reizen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Uit de evaluatie blijkt dat de vrijstelling sinds 2001 achterhaald is. De vrijstelling is namelijk ingevoerd om ervoor te zorgen dat er een gelijk fiscaal speelveld is tussen landbouwer-ondernemer met eigen grond en de particulier die landbouwgrond verpachtte.

Sinds 2001 (Wet inkomstenbelasting 2001) is dit echter achterhaald omdat particulieren sindsdien wel belasting betalen over de waardeontwikkeling van landbouwgrond. Verder is de regeling ook zeer complex om uit te voeren voor de Belastingdienst vanwege problemen met afbakenen en benodigde taxaties van gronden. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Het voordeel van deze vrijstelling komt terecht bij burgers met een hoog inkomen, die dus weinig noodzaak hebben voor dit voordeel. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Aftrek specifieke zorgkosten. Gehoorapparaten en tandartskosten uitzonderen van aftrek

Tandartskosten en gehoorapparaten kunnen worden uitgesloten voor aftrek. Het doel van de regeling is het tegemoetkomen van mensen met een chronisch ziekte en/of een beperking. Iedereen maakt tandartskosten, ook mensen zonder een chronisch ziekte en/of een beperking. Momenteel kunnen ook gezonde mensen tandartskosten aftrekken. Een hoortoestel wordt voor 75% vergoed vanuit de basisverzekering. De overige 25% is een eigen bijdrage. Via een aanvullende verzekering is eventueel een hogere vergoeding mogelijk. Betoogt kan worden dat een fiscale tegemoetkoming voor een meerprijs of de volledige kosten voor een duurder gekozen model niet noodzakelijk is. Het bedrag in tabel 2 geldt als de gehoorapparaten en tandartskosten worden uitgezonderd van de aftrek.

VOORLOPIGE SLEUTELTABEL 2026

De sleutels geven het VOORLOPIGE budgettaire effect weer als een maatregel in 2026 wordt ingevoerd.

Aangegeven is het effect van het verhogen van een tarief/korting, tenzij anders aangegeven. Verlagen geeft ongeveer hetzelfde budgettaire effect maar met omgekeerd teken tenzij apart vermeld, (+ = opbrengst; - = derving).

Sleutels zijn niet optelbaar en slechts een indicatie van de budgettaire opbrengsten / kosten.

De sleutels houden daar waar relevant rekening met eerste-ordegedragseffecten.

De sleutels gelden alleen voor 2026. Structurele effecten kunnen afwijken.

	Niveau 2026	per eenheid	Opbrengst per eenheid (€ mln)
Box 1			
Tarief			
Tarief eerste schijf (gecombineerd)	35,63%	1%-punt	3821
Tarief tweede schijf	37,54%	1%-punt	1025
Toptarief	49,50%	1%-punt	465
Aftrektarief tariefmaatregel	37,54%	1%-punt	-167
Schijflengtes (eindpunt hogere schijfgrenzen blijven hetzelfde)			
Verlengen grens premie volksverzekeringen (a)	€ 39.150 (€ 41.497)	€ 1.000	-242
Verlengen schijf basistarief	€ 79.844	€ 1.000	-323
Heffingskortingen			
Algemene heffingskorting	€ 3.144	€ 100	-865
Afbouwpunt algemene heffingskorting	€ 29.697	€ 1.000	-299
Arbeidskorting: maximum	€ 5.737	€ 100	-492
Arbeidskorting: generiek	€ 1005 / € 5.349 / € 5.737	€ 100	-790
Afbouwpunt arbeidskorting	€ 45.364	€ 1.000	-215
Afbouwpercentage arbeidskorting	6,51%	1%-punt	854
Ouderenkorting	€ 2.085	€ 100	-179
Afbouwpunt ouderenkorting	€ 46.421	€ 1.000	-42
Afbouwpercentage ouderenkorting	15%	1%-punt	17
Alleenstaande ouderenkorting	€ 545	€ 100	-103
Inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 3.060	€ 100	-36
Opbouw inkomensafhankelijke combinatiekorting	11,45%	1%-punt	-9
Jonggehandicaptenkorting	€ 932	€ 100	-29
Overig			
Eigenwoningforfait tot € 1.330.000	0,30%	0,05%-punt	378
Eigenwoningforfait vanaf € 1.330.000	2,35%	0,05%-punt	6,4
Ondernemers			
Zelfstandigenaftrek	€ 2.470	€ 100	-32
Startersaftrek	€ 2.123	€ 100	-6
MKB-winstvrijstelling	12,70%	1%-punt	-163
Box 2			
Schijfgrens op € 69.470			
Tarief lage schijf	24,50%	1%-punt	126
Tarief hoge schijf	31,00%	1%-punt	113
Box 3			
Tarief	36%	1%-punt	180
Heffingsvrij vermogen	€ 51.396	€ 1.000	-21
Schenk- en erfbelasting tarief			
Schijfgrens op € 158.207			
<i>Tariefgroep 1 (partners en kinderen)</i>			
0 - € 158.207	10%	1%-punt	114
€ 158.207 en meer	20%	1%-punt	58
<i>Tariefgroep 1a ((achter)kleinkinderen)</i>			
0 - € 158.207	18%	1%-punt	3,1
€ 158.207 en meer	36%	1%-punt	0,8
<i>Tariefgroep 2 (overige verkrijgers)</i>			
0 - € 158.207	30%	1%-punt	26
€ 158.207 en meer	40%	1%-punt	13

<i>Schijflengte</i>			
Verlengen eerste schijf	€ 158.207	€ 10.000	-29
VPB			
Schijfgrens op € 200.000			
Lage tarief	19%	1%-punt	543
Algemene tarief	25,8%	1%-punt	1.113
Innovatiebox	9%	1%-punt	136
WBSO			
Tarief eerste schijf niet-starters	36%	1%-punt	-19
Tarief eerste schijf starters	50%	1%-punt	-1
Schijfgrens verhogen	€ 380.000	€ 25.000	-11
Tarief tweede schijf	16%	1%-punt	-50
Kansspelbelasting			
Tarief verhogen	37,8%	1%-punt	19
Belastingen van rechtsverkeer			
Overdrachtsbelasting verlaagd tarief woningen	2%	0,5%-punt	351
Overdrachtsbelasting algemeen tarief	10,4%	0,5%-punt	21
Overdrachtsbelasting algemeen tarief woningen	8,0%	0,5%-punt	31
Assurantebelasting tarief	21%	1%-punt	201
BTW tarief			
Algemeen tarief	21%	1%-punt	3591
Lage tarief	9%	1%-punt	1326
Belastingen op milieugrondslag			
Belasting op leidingwater	eurocent 43,60	1 cent	9
Afvalstoffenbelasting	40,73	1 euro	6
Vliegbelasting	30,16	1 euro	22
Energiebelasting (EB)			
Aardgas in eurocenten per m3	eurocent		
0 - 1.000	59,89	1 cent	67
1.000-170.000	59,89	1 cent	31
170.000 - 1 mln	32,99	1 cent	13
1 mln - 10 mln	21,33	1 cent	22
> 10 mln	5,30	1 cent	30
Elektriciteit in eurocenten per kWh	eurocent		
0 - 2.900	9,13	1 cent	181
2.900- 10.000	9,13	1 cent	39
10.000 - 50.000	6,65	1 cent	78
50.000 - 10 mln	3,72	1 cent	377
> 10 mln (zakelijk gebruik)	0,31	1 cent	297
Verhogen belastingvermindering EB per aansluiting	510,50	€ 10	-108
Autobelastingen			
Motorrijtuigenbelasting personenauto en bestelauto particulier	divers	1%-punt	45
Motorrijtuigenbelasting bestelauto ondernemer	divers	1%-punt	7
Belasting van personenauto's en motorrijwielen voor personenauto's	divers	1%-punt	10
Brandstofaccijnzen per liter			
Benzineaccijnz (ongelood)	eurocent 0,999	1 cent	52
Dieselaccijnz (zwavelvrij)	0,653	1 cent	45
LPG-accijnz (d = 0,54 kg/l)	0,236	1 cent	3
Alcoholaccijnz per liter			
Gedistilleerd (per liter ad 100%)	eurocent divers	10%	38
Bier	divers	10%	43
Wijn	divers	10%	33
Tabaksaccijnz (b)			
Sigaretten (per pakje van 20 stuks)	euro 7,81	€ 0,10 p/p	0
Shag (per pakje van 50 gram)	17,35	€ 0,10 p/p	0
Verbruiksbelasting alcoholvrije dranken (per hectoliter)			
Sap, frisdrank en alcoholarme dranken (per hectoliter)	euro 26,13	10%	58
Bankenbelasting			
Tarief langlopende schulden (c)	0,029%	0,001%-punt	20

(a) Tussen haakjes staat het bedrag dat geldt voor personen geboren vóór 1-1-1946

(b) Deze sleutels gelden enkel voor een verhoging van de accijnzen. Een gelijke sleutel voor een verlaging van de accijnz op sigaretten kost € 8 miljoen en voor shag € 1 miljoen.

(c) Het tarief voor kortlopende schulden is twee keer zo hoog als het tarief voor langlopende schulden. Bij een verhoging wordt aangenomen dat deze verhouding gelijk blijft.

- atDit document geeft de resterende beslispunten voor de inkomsten en de actuele stand van het inkomstenkader weer.
- Tabel 1 bevat het voorstel ten aanzien van de btw op cultuur, media en sport. Tabel twee bevat een eventueel alternatief.
- Tabel 3 bevat het voorstel voor de invulling van het nog openstaande deel van de stelpost uit het HLA.
- Tabel 4 bevat de actuele stand van het inkomstenkader. Met de voorgestelde invulling van de btw cultuur en de stelpost, is het inkomstenkader sluitend.

A. BTW cultuur, media en sport

Tabel 1: dekking btw cultuur, media en sport

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
	Btw cultuur, media en sport								
1	Schrappen btw verhoging cultuur, media en sport	0	-1326	-1326	-1326	-1326	-1326	-3978	-1326
2	Voor 41,3% toepassen van de TCF	0	1333	1333	1333	1333	1333	3999	1333
	Totaal	0	7	7	7	7	7	21	7

- Bij de behandeling van het Belastingplan is de politieke afspraak gemaakt om in het voorjaar een alternatief te vinden voor de btw-verhoging op cultuur, media en sport (motie Inge van Dijk c.s.). Er is tot op heden geen politieke overeenstemming over een alternatief. Het kabinet stelt daarom voor de btw-verhoging op cultuur, media en sport te schrappen en dit - c.f. de HLA afspraak op het inkomstenkader - te dekken door het gedeeltelijke toepassing van de tabelcorrectiefactor. Een alternatieve invulling binnen te btw is opgenomen in tabel 2

Tabel 2: alternatieven dekking btw cultuur, media en sport

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
3a	Verhogen lage btw tarief in 2026 en 2027 naar 10%	0	1323	1323				2646	0
3b	Introductie drieschijvenstelsel (8%, 15%, 21%) per 2028				1548	1548	1548	1548	1548
4	Verhogen verlaagd tarief naar 10%	0	1323	1323	1323	1323	1323	3969	1323

B. Stelpost fiscale regelingen

Tabel 3: invulling stelpost

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
Stelpost fiscale regelingen en constructies									
5	Stelpost		-259	-259	-259	-259	-259	-777	-259
6	Aanpakken constructie 'vleugje zuivel' in alcoholvrije dranken			36	36	36	36	72	36
7	Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht		3	4	4	4	4	11	4
8	Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband			36	36	36	36	72	36
9	Eenmalig indexerende alcoholaccijns		29	29	29	29	29	87	29
10	Stapsgewijs afschaffen reisafrek openbaar vervoer		4	4	4	4	7	12	7
Som stelpost en invulling		0	-223	-150	-150	-150	-147	-523	-147
11	Actuele stand inkomstenkader	193	1103	-1092	9	11	53	213	126
12	Restant stelpost = terugvaloptie uit HLA (tcf)		100	100	100	100	100	300	100
Totaal		193	980	-1142	-41	-39	6	-10	79

- In de vijfhoeken is een gedeeltelijke invulling van de stelpost afgesproken (regel 6 t/m 10).
- Er resteert nog een opgave om de stelpost volledig in te vullen (opties daarvoor staan in regel 11 en 12).
- Indien er geen verdere concrete invulling wordt afgesproken, wordt er teruggevalen op de tabelcorrectiefactor binnen de IB om de stelpost te dekken, zoals vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord.

D. Actuele stand inkomstenkader

Tabel 4: actuele stand inkomstenkader

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
13	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2381				-2380	0
14	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1267	1267				2534	0
15	Invoeren fiscale regeling werknemersopties voor startups en scale-ups			-20	-21	-21	-22	-41	-25
16	Stakingsaftrek 75% versoberen en in 2030 afschaffen			14	14	14	19	28	19
17	Meewerkaftrek 75% versoberen en in 2030 afschaffen			5	5	5	7	10	7
18	Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	34	33	33	33	67	32
19	Kadercorrectie: middelen voor sociale advocatuur en sociaal domein, n.a.v. samenvoegbepaling arbeidskorting	0	0	-34	-33	-33	-33	-67	-32
20	Uitstel pensioen bedrag ineens	-13	-13					-26	0
21	Verhogen tarief Aof hoog		130	165				295	
22	Verlagen Aof laag		-130	-165				-295	
23	Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen binnen de zorgtoeslag		-1,5	-18	-18	-18	-18	-38	-18
24	Verlagen vermogensgrens binnen de zorgtoeslag		5	62	70	74	70	137	70
25	Kadercorrectie voor dekking vervallen samengestelde gezinnen binnen het WKB via verlagen vermogensgrens zorgtoeslag		-4	-44	-52	-56	-52	-100	-52
26	Zorgpremie-ontwikkeling door Zvw-uitgaven		-523	-503	-471	-471	-471	-1497	-471
27	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag		98	97	91	91	91	286	91
28	Compensatie zorgpremies via tarief eerste en tweede schijf IB (voor deel burgers)		254	243	227	227	227	724	227
29	Compensatie zorgpremies via Aof (voor deel bedrijven)		170	164	153	153	153	487	153
	Overig inkomstenkader								
30	Totaal herijkingen en overig ontwikkelingen	25	50	41	33	37	73	148	149
31	Totaal technische maatregelen Belastingplan 2026	-9	-11	-19	-22	-24	-24	-61	-24
	Actuele stand inkomstenkader*	193	1103	-1092	9	11	53	213	126

*dit subtotaal wordt ingezet ter dekking van het resterende deel stelpost fiscale regelingen

- In de vijfhoeken is een aantal maatregelen overeengekomen die gedekt zijn. Deze zijn verwerkt in de actuele stand van het inkomstenkader (tabel 4). Verder zijn er een aantal voorbereidingen voor het Belastingplan van technische aard, herijkingen en overige ontwikkelingen opgenomen met een onvermijdelijk karakter.

Toelichting per maatregel

1. *Schrappen btw verhoging op cultuur, media en sport*
Conform de motie Van Dijk c.s. moet de voorgestelde verplaatsing van cultuur, media en sport naar het reguliere btw-tarief van 21% worden teruggedraaid. Dit levert een structurele derving op van 1,3 miljard euro vanaf 2026.
2. *Voor 41,3% toepassen van de TCF*
De tabelcorrectiefactor binnen de inkomstenbelasting wordt voor 41,3% toegepast. Dit betekent dat de belastingschijven en heffingskortingen in de inkomstenbelasting beperkt worden gecorrigeerd voor hogere inflatie en loongroei, en is een lastenverzwaring ten opzichte van het basispad.
3. *Verhogen verlaagd tarief naar 10%*
Het verlaagde btw-tarief wordt per 2026 verhoogd van 9% naar 10%. Omdat er geen sprake is van overdekking, zijn hier geen extra middelen voor flankerend beleid richting sectoren die onder het lage tarief vallen.
4. *Introductie drieschijvenstelsel (8%, 15%, 21%) per 2028*
In het huidige systeem kunnen maximaal drie tarieven gebruikt worden binnen de btw (nu 0%, 9% en 21%). Een nieuw btw-systeem maakt het naar verwachting per 1 januari 2028 mogelijk een middentarief te introduceren. Per 2026 wordt voor de eerst twee jaar het lage btw-tarief verhoogd naar 10%. Per 2028 wordt een middentarief van 15% geïntroduceerd i.c.m. het verlagen van het lage tarief naar 8%. Daarbij vallen voedsel en geneesmiddelen onder het nieuwe lage tarief en alle overige zaken die nu onder het lage tarief vallen onder het nieuwe middentarief. Deze maatregel leidt tot een overdekking van 222 miljoen euro vanaf 2028. Deze kan worden ingezet voor flankerend beleid.
5. *Stelpost fiscale regelingen en constructies*
In het hoofdlijnenakkoord is een stelpost opgenomen om fiscale regelingen af te bouwen en onbedoelde belastingconstructies aan te pakken.
6. *Aanpakken constructie 'vleugje zuivel' in alcoholvrije dranken*
Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen. Met deze maatregel wordt deze constructie aangepakt. De vrijstelling voor zuivel- en sojadranken wordt verder niet aangepast.
7. *Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning*
Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden de huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat erfbelasting voor een groot deel wordt vermeden. Om dit te voorkomen wordt voorgesteld dat wanneer er sprake is van een gemeenschap van goederen, schenk- of erfbelasting wordt geheven voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van die gemeenschap. Deze aanpassing volgt op een uitspraak van de Hoge Raad en leidt tot een opbrengst.
8. *Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40-jarig dienstverband*
Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Deze regeling is negatief geëvalueerd op de onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel wordt de regeling per 2027 afgeschaft.
9. *Eenmalig indexeren alcoholaccijns*
Met deze maatregel worden de accijns op bier, wijn en gedestilleerd in 2026 eenmalig geïndexeerd, zodat de accijns meegroeit met de inflatie en het aandeel accijns in de prijs meer constant blijft. Dit komt neer op een eenmalige verhoging van 2,6%, waardoor de accijns op een glas bier en wijn ongeveer 0,3 cent hoger wordt.

10. *Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer*

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de inkomstenbelasting (IB) voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. Met deze maatregel wordt deze regeling per 2026 gehalveerd en per 2030 afgeschaft.

11. *Actuele stand inkomstenkader*

Er is sprake van een overschot binnen het inkomstenkader van 226 miljoen euro over de kabinetsperiode (inclusief dekking box 3). Dit overschot kan worden ingezet voor het dekken van de stelpost (zie actuele stand inkomstenkader, tabel 5)

12. *Restant stelpost invullen met terugvaloptie HLA*

In het Hoofdlijnenakkoord is de tabelcorrectiefactor binnen de inkomstenbelasting vastgelegd als terugvaloptie. Deze wordt voor een additionele 100 miljoen euro niet toegepast.

13. *Derving Box 3, m.n. uitstel Wet Werkelijk Rendement (WWR)*

De implementatie van de Wet Tegenbewijsregeling (compensatiestelsel) heeft geleid tot een jaar uitstel van de Wet Werkelijk Rendement (toekomstig stelsel) tot 2028. Daarnaast heeft de Hoge Raad geoordeeld dat eigen gebruik binnen de Wet Tegenbewijs t/m 2025 niet belast kan worden. Ook heeft er een herijking van de Wet Tegenbewijs plaatsgevonden n.a.v. het certificeringsproces met het CPB. Regel 13 bevat het saldo van deze effecten.

14. *Dekking d.m.v. verhoging forfait inclusief verlagen heffingsvrij vermogen in 2026 en 2027*

In het najaar is het kabinet een dekking overeengekomen om de derving van het uitstellen van de WWR en het niet kunnen belasten van eigen gebruik binnen de Wet Tegenbewijs t/m 2025 te dekken met twee maatregelen: een verhoging van het forfait voor overige bezittingen (zoals crypto) en een verlaging van het heffingsvrij vermogen. Het forfait voor overige bezittingen wordt verhoogd naar 7,78%. Het heffingsvrij vermogen wordt verlaagd naar € 51.396. Dit leidt tot een opbrengst in 2026 en 2027, tot aan de invoering van de WWR in 2028. Deze dekking zit reeds in het basispad van het CEP, en in de saldoberekeningen en hebben een positief effect op het saldo in 2026 en een negatief effect in 2027.

15. *Invoeren fiscale regeling werknemersopties voor startups en scale-ups*

Er wordt een nieuwe fiscale regeling geïntroduceerd ter stimulering van medewerkersparticipatie voor startups en scale-ups. De regeling biedt medewerkers van dit soort bedrijven een lagere loonbelasting door de grondslag van inkomen uit aandelenopties te versmallen tot 65%. Ook wordt het moment van heffing uitgesteld tot het moment van de daadwerkelijke verkoop van de aandelen. Dit leidt tot een derving. Dit wordt gedekt door de stakingsaftrek en de meewerkaftrek stapsgewijs af te schaffen (regel 16 en 17).

16. *Stapsgewijs afschaffen stakingsaftrek IB*

Ter dekking van de startups en scale ups wordt de stakingsaftrek versoberd en in 2030 afgeschaft. De stakingsaftrek is een regeling in de IB voor ondernemers die stoppen (bijvoorbeeld door verkoop) waardoor er over een deel van de stakingswinst geen belasting betaald hoeft te worden. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel wordt de aftrek per 2027 verlaagd naar € 908 en per 2030 afgeschaft.

17. *Stapsgewijs afschaffen meewerkaftrek IB*

Ter dekking van de startups en scale ups wordt de meewerkaftrek versoberd en in 2030 afgeschaft. De meewerkaftrek is een regeling in de IB waardoor ondernemers van wie de partner onbetaald in de onderneming meewerkt, minder belasting over hun winst hoeven te betalen. De regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel worden de aftrekpercentages van de winst per 2027 verlaagd en wordt de regeling per 2030 afgeschaft.

18. *Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen*
In maart is het parlement geïnformeerd dat het kabinet naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad de reikwijdte van de arbeidskorting gaat inperken, via de zogeheten samenvoegbepaling¹. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald. Dit leidt tot een opbrengst.
19. *Kadercorrectie: middelen voor sociale advocatuur en sociaal domein, naar aanleiding van samenvoegbepaling arbeidskorting*
Een kadercorrectie om mogelijk te maken dat de middelen uit maatregel 20 kunnen worden aangewend voor sociale advocatuur en binnen het sociaal domein.
20. *Uitsstel pensioen bedrag ineens*
De invoering van de Wet herziening bedrag ineens is opnieuw uitgesteld. Pensioenuitvoerders hebben aangegeven na instemming van beide Kamers ten minste zes tot negen maanden nodig te hebben om deelnemers goed te kunnen informeren over het keuzerecht voor opname van een bedrag ineens van het ouderdomspensioen. Daarom wordt de invoering uitgesteld naar 1 juli 2026. Dit leidt tot een derving in 2025 en 2026.
21. *Verlagen AOF laag*
In 2022 heeft het kabinet, als onderdeel van het "MKB-pakket" geld vrijgemaakt voor een extra verlaging van het lage Aof-tarief. Tijdens de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer is dat pakket gewijzigd en de premieverlaging kleiner geworden. De aanpassingen waren daarmee niet in elk jaar even groot, waardoor het Aof-tarief voor kleine werkgevers nu een afwijkend verloop kent en het verschil met het hoge tarief in 2026 en 2027 incidenteel oploopt. Met deze maatregel wordt de korting via het lage tarief voor het mkb wordt in 2026 en 2027 gelijk gehouden. Hiervoor wordt het lage Aof tarief verlaagd met 0,21 procentpunt in 2026 en 0,23 procentpunt in 2027.
22. *Verhogen tarief AOF hoog*
Om het gelijk houden van de korting voor het mkb in de Aof-premie te dekken (maatregel 23) wordt het hoge Aof-tarief verhoogd met 0,03 procentpunt in 2026 en 0,04 procentpunt in 2027.
23. *Schrappen criterium samengestelde gezinnen deel zorgtoeslag*
Het toeslagpartnerschap wordt vereenvoudigt, door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027. Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen. Hierdoor ontstaan nu onwenselijke toeslagenpartnerschappen, zoals bij mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Dit wordt gedekt door het verlagen van de vermogensgrens in het kindgebonden budget (deze valt niet binnen het inkomstenkader) en de zorgtoeslag (zie maatregel 24).
24. *Verlagen vermogensgrens zorgtoeslag*
Het schrappen van het criterium voor samengestelde gezinnen in de toeslagen wordt gedekt door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag (en kindgebonden budget) voor alleenstaanden en partners respectievelijk te verlagen naar € 113.000 en € 150.000. Ter vergelijking de vermogensgrens in de huurtoeslag is € 37.395 voor iedere medebewoner.
25. *Kadercorrectie voor dekking vervallen samengestelde gezinnen binnen het WKB via verlagen vermogensgrens zorgtoeslag*
Het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen het kindgebonden budget wordt deels gefinancierd met het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag. Om dit mogelijk te maken wordt het kader gecorrigeerd.

¹ Kamerstukken II, 2024/2025, 29 544, nr. 1273.

26. *t/m 29 Zorgpremie-ontwikkeling door Zvw-uitgaven en compensatie*

Omdat de meevaller binnen de Zvw is gebruikt om tegenvallers elders aan de uitgavenkant te dekken [actualiseren]. Volgens de begrotingsregels moeten de lasten worden verzwaaard voor het deel van de Zvw-meevaller dat elders is ingezet aan de uitgavenkant. Conform reguliere systematiek wordt dit gecompenseerd via de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting (voor het deel dat burgers afdragen) en de Aof-premie (voor het deel dat werkgevers afdragen).

30. *Totaal herijkingen en overig ontwikkelingen*

Dit is het totaal van de herijkingen in de ramingen en beleidsaanpassingen die reeds voor het voorjaar besloten zijn, of onvermijdelijk zijn, maar die nog budgettair moeten worden verwerkt.

31. *Totaal technische maatregelen Belastingplan 2026*

Dit zijn technische aanpassingen die nodig zijn voor het Belastingplan.

Vraag:

Welke varianten zijn er die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten in de tegenbewijsregeling box 3?

Antwoord:

- Onderstaand overzicht met varianten is besproken in de Vijfhoek van 1 april jl. Uitwerking van deze varianten is op 2 april jl. in de vorm van fiches met de Kamer gedeeld¹.
- Tabel 1 geeft het overzicht weer van de uitgewerkte varianten en daarbij horende juridische, uitvoeringstechnische en budgettaire gevolgen. De keuze voor deze varianten leidt tot een budgettaire derving. Dit dient gedekt te worden conform de begrotingsregels.

Tabel 1: Overzicht varianten tegenbewijs box 3

Nr	Maatregel	Juridisch	Uitvoering	Budgettair (€ mln.)			
				'26	'27	'28	Cum
1a	Niet verhogen forfait	Houdbaar	Uitvoerbaar	-1.129	-1.129	0	-2.258
1b	Beperkt verhogen forfait	Houdbaar, maar vergt onderbouwing	Uitvoerbaar	-611	-611	0	-1.222
2a	Toevoegen kostenaf trek	Houdbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-562	-573	-1.700	-2.835
2b	Forfaitaire kostenaf trek	Juridisch kwetsbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-471	-470	-1.700	-2.641
2c	Kostenaf trek onroerende zaken	Onhoudbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-	-	-	-
3	Actualiseren leegwaarderatio	Houdbaar	Uitvoerbaar	PM + derving 600 mln. HVP			

Toelichting:**Variant 1a – Geen verhoging van het forfait***Omschrijving*

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait*Omschrijving*

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z06275&did=2025D14458

(heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaftrek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaftrek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaftrek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaftrek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaftrek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaftrek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een aftrek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.
- Uit een verkenning die is uitgevoerd door de Belastingdienst in maart/april 2025 op basis van transactiegegevens van 2024, blijkt dat de leegwaarderatio gemiddeld niet of nauwelijks is veranderd sinds de laatste actualisatie uit 2022. Actualisatie zal dus niet tot een significante verandering leiden.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waaraan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) heeft het aanpassen van de leegwaarderatio naar verwachting extra financiële gevolgen.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen, niet worden teruggedraaid (en niet over wordt besloten) gedurende de looptijd van het HVP t/m 1 januari 2027. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVP.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Vraag:

Indien de btw verhoging op cultuur, media en sport niet doorgaat, en het budgettaire gat wordt gedekt met het gedeeltelijk toepassen van de tabelcorrectiefactor (tcf), wat is dan het koopkrachteffect?

Antwoord:

- In het koopkrachtbeeld dat is gepresenteerd in de CEP is staand beleid opgenomen. Dit betekent dat de verhoging van de btw op cultuur, media en sport onderdeel is van het koopkrachtbeeld. De mediane koopkrachtontwikkeling voor 2026 komt uit op +1,1%.
- De koopkrachteffecten van een btw-verhoging en een evenredige verhoging van de lasten via de TCF zijn nagenoeg gelijk. Dit betekent dat huishoudens er in de mediaan nagenoeg niet op voor- of achteruitgaan als de TCF wordt gebruikt om het terugdraaien van de btw-verhoging op cultuur, media en sport te dekken, omdat de effecten op de koopkracht tegen elkaar wegvallen (zie tabel).
- Een verlaging van de btw werkt door in de inflatie (cpi). Dit wordt als input gebruikt om het koopkrachtbeeld te berekenen.
- Het niet door laten gaan van de verhoging van de btw op cultuur, media en sport leidt daardoor tot een lagere raming van de inflatie en dus een hogere raming van de koopkracht. Deze hogere koopkracht wordt gelijkmatig over de verschillende inkomensgroepen verdeeld.
- Het beperken van de TCF leidt tot een lastenverzwaring in de inkomstenbelasting en daardoor tot een lagere koopkracht. Net als bij de btw op cultuur, media en sport is bij de TCF het effect op het koopkrachtbeeld gelijkmatig over de inkomensgroepen verdeeld.

Inkomensgroep	Mediaan effect
1e (<=107% WML)	0,0%
2e (107-174% WML)	-0,1%
3e (174-258% WML)	0,0%
4e (258-381% WML)	-0,1%
5e (>381% WML)	0,0%
Inkomensbron	
Werkenden	0,0%
Uitkeringsgerechtigden	0,0%
Gepensioneerden	0,0%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	0,0%
Alleenstaanden	0,0%
Alleenverdieners	0,0%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	0,0%
Huishoudens zonder kinderen	0,0%
Alle huishoudens	0,0%

Vraag:

Wat is de actuele budgettaire situatie van box 3 en hoe is deze tot stand gekomen?

Antwoord:*Miljoenennota 2025*

- De Hoge Raad heeft in juni 2024 geoordeeld dat rechtsherstel geboden moet worden in de situatie waarin het werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire rendement. Dit geldt ook met terugwerkende kracht t/m 2017.
- Er is besloten om de budgettaire derving tot en met belastingjaar 2024 niet te dekken.
- De derving vanaf belastingjaar 2025 is gedekt met compenserende maatregelen (zie tabel 1). Daarbij was de verwachting dat de derving in 2025 en 2026 op zou treden, door de verwachting dat het nieuwe box-3-stelsel in 2027 in werking zou treden.
- Dit is opgenomen in de Miljoenennota 2025. Het inkomstenkader is daarbij formeel vastgelegd voor de kabinetsperiode.

Tabel 1: stand Miljoenennota 2025

Stand Miljoenennota 2025	2024	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Uitspraak Hoge Raad box 3	- 6.385	- 1.695	- 1.751	0	0	0	0
Uitspraak Hoge Raad Duitse vastgoedfondsen	- 1.053	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Infaseren koopkrachtenveloppen (maatregel 1 HLA)	0	1.350	800	350	0	0	0
Versnellen verhoging AWf naar 2025	0	245	0	0	0	0	0
Terugdraaien verlaging box 3-tarief	0	100	100	100	100	100	100
Verhogen AOF-premie met ca. 0,03%-punt	0	80	80	80	80	80	80

Ontwikkelingen na Miljoenennota 2025

- Het wetsvoorstel Wet tegenbewijsregeling (compensatiestelsel), dat uitvoering geeft aan de uitspraak van de Hoge Raad, is recent bij de Kamer ingediend.
- Sinds de Miljoenennota zijn de volgende nieuwe budgettaire ontwikkelingen geweest:
 - Uitstel Wet werkelijk rendement (WWR; beoogde nieuwe stelsel) naar 2028;
 - Een tegenvaller in de uitwerking van de Wet tegenbewijs ten aanzien van het voorinvullen van het eigen gebruik van onroerende zaken.
 - Een nieuwe Hoge Raad uitspraak van 20 december 2024 over eigen gebruik van vastgoed;
 - Herijking van de ramingen op basis van de laatste gegevens en vanwege het certificeringsproces met het CPB.
- Dit heeft in totaal geleid tot een nieuwe derving in 2026 en 2027.

Tabel 2 Derving sinds Miljoenennota 2025

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Derving voorjaar 2025</i>							
Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2328				
Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-101	-104	-111				
Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-183						
Herijking raming	474	-85	57				
Totaal	190	-189	-2381	0	0	0	0

- Voor deze derving is in december 2024 een dekkingspakket voorgenomen.
- Zowel de derving die is opgetreden sinds de Miljoenennota, als de dekking, zijn verwerkt in de budgettaire doorrekeningen van het CPB (CEP 2025) en Financiën.
- De cijfers in tabel 2 en 3, komen overeen met de tabellen voor de inkomstenbesluitvorming die eerder zijn gedeeld (tabel 4, regels 13 en 14)

Tabel 3 Voorgenomen dekking

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Voorgenomen dekking</i>							
Verhogen forfait overige bezittingen	0	1167	1167				
Verlaging heffingsvrij vermogen	0	160	160				
Herijking voorgenomen dekking	0	-59	-59				
Totaal	0	1267	1267				

Uitsplitsing geraamde accijnsopbrengsten

Vraag:

Kan een uitsplitsing worden gegeven van de geraamde accijnsopbrengsten in de Miljoenennota 2025 (MN25), de Najaarsnota 2024 (NJN24) en de Voorjaarsnota 2025 (VN25)?

Antwoord:

- Onderstaande tabel geeft de geraamde opbrengsten in de drie verschillende nota's op EMU-basis voor 2024, 2025 en 2026.

Standen in € mln.	2024			2025		2026	
	MN25	NJN24	VN25*	MN25	VN25*	MN25	VN25*
Accijns van lichte olie (m.n. benzine)	4.558	4.612	4.526	4.547	4.557	5.691	5.645
Accijns van minerale oliën, anders dan lichte olie (m.n. diesel)	3.341	3.341	3.342	3.201	3.234	3.716	3.701
Tabaksaccijns	3.175	3.029	2.991	3.380	3.016	3.387	3.040
Alcoholaccijns	398	376	374	400	384	400	390
Bieraccijns	456	456	448	460	474	460	466
Wijnaccijns	353	331	330	351	345	351	338

**Voorlopige stand Voorjaarsnota 2025. Voor 2024 betreft het de realisatie over dat jaar.*

- Het is nog onduidelijk of mensen minder zijn gaan roken en/of er meer tabaksproducten over de grens worden gekocht.
- Om dit uit te zoeken, lopen er twee onderzoeken naar de gedragseffecten naar aanleiding van de tabaksaccijnsverhoging van 1 april 2024.
- De Douane voert het Empty Package Survey (EPS) uit dat een beeld geeft van het aandeel (niet-) Nederlands veraccijnsde sigaretten en de verandering daarvan ten opzichte van de eerdere drie metingen. De resultaten zullen naar verwachting dit voorjaar beschikbaar zijn.
- Daarnaast onderzoekt het RIVM ook veranderingen in het rookgedrag naar aanleiding van de accijnsverhoging. Dit rapport zal naar verwachting in juni klaar zijn.

Vraag:

Hoe werkt de box 3 raming?

Antwoord:

- Er zijn verschillende oorzaken van derving op box 3, in de eerste plaats de hersteloperatie naar aanleiding de uitspraak van de hoge raad (grovweg 10mld tabel 1). Wanneer het rendement lager is dan de forfaits in box3 dan kan verlaging worden aangevraagd (tegenbewijs) dit zorgt voor een derving. Dit raakt de jaren 2017 tot en met 2027.
- Daarnaast zorgt uitstel van het nieuwe box3 stelsel voor een aanvullende derving in het jaar 2027 (2,3mld tabel 2). De hersteloperatie is de oorzaak van dit uitstel.
- In augustus 2024 is een eerste raming gemaakt van de kosten voor het herstel van box 3 naar aanleiding van de uitspraak van de hoge raad. Deze raming staat in de Miljoenennota 2025.
- Deze raming is later in 2024 aangepast naar aanleiding van nieuwe informatie;
 1. meer actuele cijfers van rendementen die hoger uitvielen
 2. gedragseffect voor het niet voorinvullen van het eigen gebruik percentage in de aangifte waarmee de derving toe nam
 3. de aanvullende Hoge Raad uitspraak van 20 december 2024 dat eigen gebruik tot 2025 niet belast mocht worden.
 4. het certificeringsproces met het CPB heeft nog tot aanpassing geleid.
- Bij de starnota is afgesproken om terugkijkend de jaren t/m 2024 ten laste te laten komen van het saldo en vooruitkijkend de jaren vanaf 2025 en verder te dekken.
- Als voor deze jaren niet gedekt zou worden dan belast dat het inkomstenkader en het saldo.
- Het CPB certificeert onafhankelijk elke raming. Het CPB heeft bevestigd dat ze de huidige raming gaat certificeren. Het certificeringsdocument en de ramingstoelichting worden spoedig naar de kamer gestuurd en zijn in afrondende fase. Na certificering door het CPB wordt een raming niet meer aangepast.

Toelichting:

- De raming is gebaseerd op historische aangifte data van box 3.
- Voor 2017-2024 zijn de gemiddelde gerealiseerde rendementen gebruikt.
- Voor de toekomst zijn de rendementen nog niet bekend. Bij een goed beursjaar en stijgende huizenmarkt (in het voorgaande jaar) kan de derving lager uitvallen en bij een slecht beursjaar en dalende huizenprijzen juist hoger.
- Voor toekomstige jaren hebben we macroramingen van het CPB gebruikt om de rendementen te simuleren. En zijn dus recente inzichten rond ontwikkelingen rendement meegenomen.
- Er is veel spreiding in de behaalde rendementen tussen personen, waardoor de derving hoog uitvalt. Ook is er veel spreiding van jaar-op-jaar. Alleen in slechte jaren zal een belastingplichtigen geld terugvragen.

Tabel 1: stand Miljoenennota 2025

Stand Miljoenennota 2025	2024	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Uitspraak Hoge Raad box 3	- 6.385	- 1.695	- 1.751	0	0	0	0
Uitspraak Hoge Raad Duitse vastgoedfondsen	- 1.053	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Infaseren koopkrachtenveloppen (maatregel 1 HLA)	0	1.350	800	350	0	0	0
Versnellen verhoging AWf naar 2025	0	245	0	0	0	0	0
Terugdraaien verlaging box 3- tarief	0	100	100	100	100	100	100
Verhogen AOF-premie met ca. 0,03%-punt	0	80	80	80	80	80	80

Tabel 2 Derving sinds Miljoenennota 2025

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Derving voorjaar 2025</i>							
Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2328				
Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-101	-104	-111				
Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-183						
Herijking raming	474	-85	57				
Totaal	190	-189	-2381	0	0	0	0

Koopkrachtbeeld i.c.m. beperkte toepassing tabelcorrectiefactor t.b.v. dekking btw

- De vervanging van de verhoging btw door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor (TCF) is lastenneutraal.
- Het effect op koopkracht is vrijwel nul met geringe afwijking. Voor de groep van alle huishoudens (mediaan) is het inkomenseffect 0. Naar inkomensbron zijn de effecten eveneens gelijk aan 0 en voor verschillende huishoudtypes zijn de effecten gelijk aan 0.
- De verschillen in inkomenseffecten worden voornamelijk verklaard door de afronding. De preciezere geschatte inkomenseffecten liggen dicht bij elkaar dan een verschil van 0,1%. Het gaat om enkele honderdsten procentpunten, zo rondt een effect van 0,05% af tot 0,1% en een effect van 0,04% af tot 0,0%.
- Inkomenseffecten geven geen beeld van hoe de koopkracht zich ontwikkelt. De koopkrachtontwikkeling moet daarvoor integraal worden gezien. Macro-economische ontwikkelingen en andere beleidsmaatregelen hebben ook effect op de koopkracht en gezien we in augustus.
- Het koopkrachtbeeld voor 2026 is in het CEP positief. Dit komt onder andere door de lastenverlichting die door het kabinet is ingezet, naast de positieve ontwikkeling van de lonen. Voor een koopkrachtbeeld voor 2026 moeten we alle ontwikkelingen (macro-economie, beleid etc.) afwachten richting augustus.

Koopkrachtbeeld 2026	CEP	Ruwe inschatting
Alle huishoudens	1,1	1,1
1e 20%- groep	1,1	1,1
2e 20%- groep	1,2	1,1
3e 20%- groep	1,0	1,0
4e 20%- groep	1,0	0,9
5e 20%- groep	1,0	1,0
Werkenden	1,0	1,0
Uitkeringsgerechtigden	1,1	1,1
Gepensioneerden	1,1	1,1
Tweeverdieners	1,0	1,0
Alleenstaanden	1,1	1,1
Alleenverdieners	1,0	1,0
Huishoudens met kinderen	0,8	0,8
Huishoudens zonder kinderen	1,1	1,1

Disclaimer; De geschatte inkomenseffecten van een geïsoleerde maatregel – in dit geval btw/TCF – mogen niet zomaar bij een staand koopkrachtbeeld worden opgeteld of afgetrokken. Dit geeft niet meer dan een ruwe indicatie van het effect van de maatregel als onderdeel van het totaal. In het beeld dat het CPB met de cMEV presenteert wordt het totaalbeeld voor de koopkracht over 2026 opgenomen. Dat vormt de basis voor de koopkrachtbesluitvorming voor 2026 in augustus.